

نمونه‌ای از تاریخ سالیانه ایران

در شماره ۸۶ مجله وحید (ص ۲۰۷ - ۲۲۰) سه سند تاریخی از روی منشآت شماره ۵۶۴۵ دانشگاه آورده‌ام. پس از این توفیق خواندن منشآت دیگری در کتابخانه ملی تهران دست داد. این جنگ که در دست علی نقی خان خاتون آبادی بوده است من آن را جنگ خاتون آبادی نام نهادم. خوشبختانه بایاری دوست دانشمند آقای عبدالله انوار که همواره از کمک ایشان در دسترسی به نسخه‌ها برخوردارم و از ایشان بسی سیاست‌گزار توانستم فیلمی از این نسخه بردارم و عکسی از آن برای خود فراهم سازم اکنون این فیلم را در کتابخانه مرکزی دانشگاه گذارده‌ام و در آنجا به شماره ۳۸۴۹ نگاهداری میشود. در این جنگ هم مانند نسخه ش ۵۶۴۵ دانشگاه نامه شاه نهماسب به سلطان سلیمان قانونی هست ولی تاریخ ندارد (ش ۲۰۴) و نامه‌ای از سلیمان به او (ش ۲۲) و پرسش و پاسخ شاه عباس و شیخ بهائی (ش ۱۴۳) مانند نسخه های ش ۷۰۱۳/۱۱ دانشگاه و ۳/۸۱۵۰ سپهسالار (۳: ۲۷۶)

در این جنگ تاریخهای ۱۰۴۵ تا ۱۰۹۳ هست و پس از شاه سلطان حسین تدوین شده و گویا به دستور حاجی بیگا پسر حاجی محمد حسن

گیلابی به کوشش شاعری دبیر بنام «فیاض» فراهم آمده است.

شماره ۲۴ این جنگ «ذکر احوال پادشاهان صفویه» است (۸۰ پ ۸۳ پ) از ۸۹۲ تا ۱۰۶۴ که از آنچه در نسخه منشآت دانشگاه دیده میشود بیشتر وجداییها با آن دارد و ساگزیر دوباره آن را در اینجا میآورم:

۱ - ولادت کیتی سنای شاه اسماعیل روز سه شنبه بیست و پنجم شهر رجب ۸۹۲.

۲ - شهادت سلطان حیدر در جنگ تبرسران (۴) هشتصد و نود و سه.

۳ - توجه شاه اسماعیل در سن دوازده سالگی از گیلان و قشلاق نمودن در آستارا در نهمصد و پنجم.

۴ - جلوس شاه اسماعیل روز دوشنبه یازدهم محرم نهمصد و شش

۵ - در همین سال متوجه فتح شیروان شد و شیروان شاه به قتل رسید.

۶ - جنگ شاه اسماعیل با امراء بایندی در شر در و فتح نمودن و گریختن الوند و نزول در تبریز نهمصد و هفت.

۷ - توجه شاه اسماعیل از تبریز به تسخیر عراق در نهمصد و هشت.

۸ - توجه شاه اسماعیل به شیراز و بعد از مراجعت در قم قشلاق نمودن نهمصد و نه.

۹ - توجه شاه اسماعیل به عزم قشلاق اصفهان و رسیدن خیر عیاض رئیس محمدکهی در یزد و متوجه یزد شدن او و بعد از گرفتن رئیس محمد به قصد تاخت به طبرستان و مراجعت نمودن نهمصد و ده.

- ۱۰ - رفتن شاه اسماعیل به خراسان و کشتن شاهی بیک خان اوزبک نهموشانزده.
- ۱۱ - ولادت شاه تهماسب روز چهارشنبه بیست و نهم شهر ذی‌حجه نهمونوزده (در این نسخه : یانزده).
- ۱۲ - وفات شاه اسماعیل روز دوشنبه نوزدهم (این نسخه: یانزدهم) رجب نهمدوسی .
- ۱۳ - جنگ شاملو و تکلو و کشته شدن جوهر (ن: خود) سلطان و رفتن اولمه به جانب روم نهمدوسی و هفت .
- ۱۴ - محاصره عیب‌دخان بهرام میرزا را در هرات و آمدن شاه جنت‌مکانی به اعانت [اوو فرار] عیب‌دخان، نهمدوسی و هشت .
- ۱۵ - دادن حکومت هرات به سلطان محمد میرزا نهمد و چهل و دو.
- ۱۶ - نزول خواندگار [روم در سلطانیه] و توجه شاه جنت‌مکانی به آذربایجان و رفتن خندگارا از راه بغداد نهمد و چهل .
- ۱۷ - فوت کارکیا سلطان حسن پدرخان [احمد] و دادن حکومت گیلان به بهرام میرزا و شکست میرزا در گیلان و توجه شاه جنت‌مکانی در هرات و فرار عیب‌دخان و رفتن شاه جنت‌مکانی به قندهار نهمد و چهل و سه.
- ۱۸ - توجه القاسم میرزا به جانب شیروان و جنگ بردی محمدخان با امراء عیب‌دخان نهمد و چهل و پنج.
- ۱۹ - وفات عیب‌دخان و عصیان امیره قباد حاکم استرآباد

به بایندرخان نهمصد و چهل و شش .

۲۰- توجه شاه جنت مکانی به گرجستان نهمصد و چهل و هفت.

۲۱- رفتن خلفا سلطان به رستم‌دار و کشته شدن او نهمصد و چهل

و هشت .

۲۲- توجه شاه جنت مکانی به دزفول نهمصد و چهل و نه.

۲۳- جنگ همایون پادشاه با شیرخان و شکست خوردن و پناه

آوردن به شاه جنت مکانی در نهمصد و پنجاه و یک .

۲۴- طاعون تبریز و فوت منتشا سلطان و خبر عصیان القاص میرزا

نهمصد و پنجاه و دو .

۲۵- رفتن شاه جنت مکانی به اوچان و آمدن مادر و پسر القاص

میرزا و التماس قورچی باشی و سایر امراء گناه او را نهمصد و پنجاه و سه.

۲۶- خبر توجه القاص میرزا با سلطان سلیمان به جانب تبریز

نهمصد و پنجاه و چهار .

۲۷- آمدن سلطان سلیمان به تبریز و مراجعت نمودن از راه وان

و گرفتن وان نهمصد و پنجاه و پنج .

۲۸- رفتن عبداله خان به حکومت شیروان و بردن القاص میرزا

رابعه قلعه قهقهه نهمصد و پنجاه و شش .

۲۹- فوت القاص میرزا نهمصد و پنجاه و هفت.

۳۰- شکست اسکندریاشا از اسماعیل میرزا و حکومت ارس خان

نهمصد و پنجاه و هشت .

۳۱- آمدن خندگار به نخجوان و بعد از دو روز مراجعت نمودن

نهمد و شصت و یک .

۳۲- جنك عبدالله خان در شیروان به گفته مادر و فتح نمودن در

نهمد و شصت و دو .

۳۳- حکومت اسماعیل میرزا درهرات و سلطان ابراهیم در

مشهد و توبهٔ امرآ از مناهمی در نهمد و شصت و سه .

۳۴- بردن اسماعیل میرزا به قلعه و فرستادن سلطان محمد میرزا

به هرات نهمد و شصت و چهار .

۳۵- جنك امرآ با علی سلطان اوزبك و شكست خوردن امرآ

نهمد و شصت و پنج .

۳۶- آمدن عیسی خان پسر لوندخان گرجی و تاریخ عیسی

[خان وا] لوند [خان مسلمان] شد [ن] و از صدق مسلمان شدن او و

آمدن سلطان [بایزید] تا تبریز نهمد و شصت و هفت .

۳۷- فوت سلطانم و اسلام داودخان پسر لوارصاب خان گرجی و

حکومت تفلیس به او (دادن) نهمد و شصت و نه .

۳۸- آمدن عبدالله خان اوزبك و محاصرهٔ سلطان محمد میرزادر

تربت نهمد و هفتاد و چهار . *گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی*

۳۹- آمدن همایون [خان] بالشکر بی کران بر سر برادر خود داود

خان و کشته شدن ابراهیم خلیفه و فرستادن خان احمد به قلعهٔ قهقهه نهمد

و هفتاد و پنج .

۴۰- رفتن معصوم بیك رضوی به مکه و کشته شدن او و گرفتار شدن

همایون خان نهمد و هفتاد و شش .

- ۴۱- عصیان اجامره تبریز نهمد وهشتاد ویک .
- ۴۲- فوت شاه جنت مکانی در سه شنبه پانزدهم شهر صفر نهمد و هشتاد و چهار .
- ۴۳- تاریخی که جهت ولادت شاه عالم پناه شاه عباس گفته اند یادش هفت اقلیم، یافته که نهمد وهفتاد وهشت باشد .
- ۴۴- فوت اسماعیل میرزا شب یکشنبه سیزدهم رمضان نهمد و هشتاد و پنج .
- ۴۵- شهادت فخر النساء بیگم نهمد وهشتاد وهفت .
- ۴۶- جلوس شاه عباس در یسار بور نهمد وهشتادونه .
- ۴۷- شهادت حمزه میرزا پنجمشنبه بیست وهشتم ذی حجه نهمد و نود و چهار .
- ۴۸- آمدن شاه عالم پناه به قزوین و داخل شدن عبداله خان اوزبک به خراسان نهمد و نود و پنج . *شکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی*
- ۴۹- توجه شاه عالم پناه به خراسان دفعه اول وقتل مرشد قلی خان در شاه رود نهمد و نود و شش .
- ۵۰- عارضه شاه عالم پناه در طهران روز یکشنبه بیست و دویم شهر شعبان نهمد و نود وهفت .
- ۵۱- توجه شاه عالم پناه به خراسان دفعه ثانی روز جمعه دم صفر نهمد و نود وهشت .
- ۵۲- توجه شاه عالم به شیراز و نزول در آن شهر روز جمعه بیست و چهارم رمضان نهمد و نود وهشت .

- ۵۳- توجه از شیراز به یزد نهد و نود و نه .
- ۵۴- توجه به گیلان و فتح آن ششم شهر رجب الف هجریه .
- ۵۵- توجه به گرجستان روز پنجشنبه بیست و سیم شوال هزار و یک .
- ۵۶- توجه به اصفهان جمعه بیست و سیم شوال هزار و سه .
- ۵۷- قتل عام سبزوار روز جمعه دهم محرم الحرام هزار و چهار .
- ۵۸- فوت عبدالله خان اوزبک هزار و پنج .
- ۵۹- توجه بر گرجستان و قتل شاه ویردی هزار و شش .
- ۶۰- و قتل عبدالؤمن خان و فتح قلعه مشهد مقدس در همین تاریخ روی نمودن .
- ۶۱- قتل سلیم خان اوزبک هزار و هفت .
- ۶۲- در همین سال بنای قلعه مبارکه و توجه به اصفهان وقوع یافت .
- ۶۳- توجه به خراسان دفعه پنجم هزار و هشت .
- ۶۴- فتح لار و بحرین و توجه نواب همایون پیاده به مشهد مقدس هزار و نه .
- ۶۵- و مراجعت از سفر بلخ و بنای میدان و بازار نقش جهان هزار و یازده .
- ۶۶- توجه از اصفهان به عزم تسخیر آذربایجان و جنگ علی پاشا و محاصره ایروان هزار و سیزده .
- ۶۷- و جنگ جفال اوغلی و محاصره قلعه گنجه و محاصره قلعه

شماخی هزاروپانزده .

۶۸- فتح قلعه شماخی وتوجه از آنجا به زیارت مشهد مقدس هزار

وشانزده .

۶۹- وزارت طالب خان و آمدن مراد پاشا به تبریز هزار و دوزده .

۷۰- آمدن ولی محمد خان به اصفهان و رفتن غازی خان به روم

هزار و بیست .

۷۱- آمدن محمد پاشا و جماعت جلالی از روم به خدمت نواب

اشرف هزار و بیست و یک

۷۲- بنای فرح آباد و گرفتن الله قلی قورچی باشی و قورچی باشی

نمودن عیسی خان هزار و بیست و دو .

۷۳- وتوجه نواب اعلی از اصفهان به جانب گرجستان هزار

بیست و سه .

۷۴- رفتن علی قلی خان بجانب آذربایجان و گرجستان هزار و بیست

چهار .

۷۵- خیر شکست علی قلی خان وتوجه نواب اشرف از مازندران

به جانب گرجستان هزار و بیست و چهار .

۷۶- آمدن محمد پاشا وزیر اعظم به ایروان ومحاصره نمودن قلعه

ایروان هزار و بیست و پنج .

۷۷- قشلاق دانقی هزار و بیست و پنج .

۷۸- رفتن قرچغای خان با عساکر منصوره به تاخت از روم هزار

و بیست و شش .

- ۷۹ - روانه شدن نواب اعلی از قرح آباد به سفر آذربایجان تا اردبیل رفتن هزارویست و هفت.
- ۸۰ - رسیدن یادگار اعلی سلطان از هندوستان و بردن قاسم از روم هزارویست و هفت.
- ۸۱ - محاربه قرچقای خان در حوالی سراب با خان تاتار و حسن پاشای وزیر و شکست لشکر تاتار و روم و کشته شدن حسن پاشا سردار ایشان هزارویست و هفت.
- ۸۲ - رسیدن خان عالم ایلچی هند به خدمت نواب اشرف در قزوین هزارویست و هفت.
- ۸۳ - ظاهر شدن زردنابه در هزارویست و هفت.
- ۸۴ - توجه نواب اشرف به مازندران و قشلاق در آنجا هزار و بیست و هفت.
- ۸۵ - و داخل شدن نواب اشرف به اصفهان و رفتن بیلاقات و سراب آن هزارویست و هشت.
- ۸۶ - ایالت قلمرو علی شکر به صفی قلی خان شفقت فرمودن هزار و بیست و نه.
- ۸۷ - بیماری نواب اشرف در مازندران و فیروزکوه و دماوند و سمنان هزارویست و نه.
- ۸۸ - نزول نواب کامیاب به استرآباد از راه علی بلاقی و کتل جوزولی هزارویست و نه.
- ۸۹ - نزول نواب همایون در بلده اشرف هزارویست و نه.

- ۹۰ - رسیدن حبش خان ایلچی نظام شاه در اشرف و آمدن عبدالرحیم خواجہ اورنگ [زیب] بیست و سیم شهر شعبان هزاروسی .
- ۹۱ - فوت شیخ بهاء الدین علیہ الرحمۃ دوازدهم شهر نوال هزاروسی .
- ۹۲ - آمدن پایندہ میرزا ایلچی اورنگ [زیب] چهارم ذی حجا هزاروسی .
- ۹۳ - وابتدای بیماری نواب اشرف در صفاهان یازدهم ذی حجا هزاروسی .
- ۹۴ - توجه نواب اشرف از صفاهان به قندهار ۳ ربیع الآخر هزاروسی ویک
- ۹۵ - کشته شدن سلطان عثمان خواندگار دوم هشتم شهر رجب هزاروسی ویک .
- ۹۶ - نزول نواب اشرف به قندهار و محاصرہ نمودن ہفتم رجب المرجب هزاروسی ویک .
- ۹۷ - فتح قلعة قندهار یازدهم شعبان هزاروسی ویک .
- ۹۸ - خروج از قندهار بہ عزم ہرات بیست و ششم شعبان المعظہ ہزاروسی ویک .
- ۹۹ آمدن ابراہیم خلیفہ ایلچی بلخ چہارہم ذی حجه ہزاروسی ویک .
- ۱۰۰ - خروج نواب اشرف از ہرات بیست و چہارم ذی حجا ہزاروسی ویک .

- ۱۰۱ - دخول نواب اشرف به بلدۀ طیبۀ اشرف بعد از مراجعت سفر قندهار نوزدهم صفر هزاروسی و دو .
- ۱۰۲ - آمدن زینلخان توشمال باشی از هندوستان هشتم شعبان هزار و سی و دو .
- ۱۰۳ - فوت مرحوم خان آغاخانم بیست و پنجم رمضان هزار و سی و دو .
- ۱۰۴ - خروج نواب اشرف از بلدۀ طیبۀ اشرف و توجه ییلاق کوخورد بیست و سیم شعبان هزاروسی و دو .
- ۱۰۵ - دخول نواب اشرف به اصفهان بعد از مراجعت از ییلاق کوخورد شب هفتم ذی قعدۀ هزاروسی و دو .
- ۱۰۶ - توجه نواب اشرف به بغداد از اصفهان به عزم تسخیر قلعه بغداد صبح یکشنبه بیست و ششم ذی حجه هزاروسی و دو .
- ۱۰۷ - نزول نواب اشرف در کنار شط بغداد در حوالی حنیف شب بیست و هفتم صفر هزاروسی و سه .
- ۱۰۸ - فتح قلعه بغداد صبح یکشنبه بیست و سیم ربیع الاول هزار و سی و سه .
- ۱۰۹ - دخول نواب اشرف به نجف مرتبۀ اول سیزدهم جمادی الاول هزاروسی و سه .
- ۱۱۰ - دخول نواب اعلی به کربلای معلی مرتبۀ اول بیست و هشتم جمادی الاول هزاروسی و سه .

- ۱۱۱ - دخول به اصفهان بعد از مراجعت از بغداد هفدهم رمضان هزاروسی و سه .
- ۱۱۲ - خروج از اصفهان به جانب مازندران سلخ محرم هزاروسی و چهار .
- ۱۱۳ - توجه نواب اشرف به عزم سلطایه و سفر ثانی بغداد سلخ شعبان هزاروسی و چهار .
- ۱۱۴ - جنگ کورچی باشی باموراو و شکست خوردن گرجیان بیست و پنجم رمضان هزاروسی و چهار .
- ۱۱۵ - توجه نواب اشرف از سلطایه به بغداد به عزم دفع حافظ احمد پاشای دوم شهر صفر هزاروسی و پنج .
- ۱۱۶ - جنگ بزرگی میان لشکر ظفر بارومیه شومیه و شکست خوردن حافظ احمد پاشا بیست و چهارم شعبان هزاروسی و پنج .
- ۱۱۷ - و کوچ کردن سردار مذکور از پای قلعه بغداد هشتم شوال هزاروسی و پنج .
- ۱۱۸ - فوت خاقان گیتی ستالی شاه عباس حسینی بهادرخان روز پنجشنبه ۲۳ شهر جمیدی الاول سنه ۱۰۳۸ در بلده اشرف .
- ۱۱۹ - تاریخ جلوس نواب کامیاب اشرف! اقدس ارفع اعلی شاه صفی الحسینی بهادرخان روز دوشنبه چهارم شهر جمیدی الاخر سنه ۱۰۳۸ در دارالسلطنه اصفهان و وقایعی که در آن سال فرخنده مآل روی نمود مثل تخفیف مدد خرج آب کرک که هر ساله مبلغها به جهت اخراجات مدد آب مذکور به ممالک محروسه حواله میداشتند، و رخصت

قورق تنباکو که جمعی کثیر از آن جهت در آزار بوده خانه خرابی به ایشان میرسید، ومنع و ضبط ابریشم به جهت سرکار خاصه شریفه ایتباع میشد و تجار و مترددین ابریشم از سرکار دیوان خریداری می نمودند و تخفیف مقرر فرمودند که هر کس خواهد از مترددین از رعایا داد و ستد نمایند، وزارت غلامان میرزا محمد که سابق واقعه نویس خاقان گیتی ستایی بود به رتبه وزارت غلامان، و حسن بیگ که در سلك غلامان مرحوم علی قلی خان شاملو منسوب بود به وزارت تفنگچی تون فرمودند. والسلام.

۱۰ - تاریخ وفات خلد آرامگاه شاه عباس ثانی ۱۹ شهر ربیع الاول سنه ۱۰۷۷ مطابق یوئیل در قصبه خسرو آباد دامغان در شب ۱۹ من ۶ [شهر ربیع الاول] که چهار ساعت گذشته بود وفات یافت.

۱۲۱ - تاریخ جلوس نواب کامیاب اشرف اقدس همایون اعلی شاه سلیمان در دارالسلطنه اصفهان بتاریخ چهارم شهر ربیع الثانی مطابق یوئیل سنه ۱۰۷۷.

۱۲۲ - تاریخ مقضوب شدن علی قلی خان سپهسالار در دارالسلطنه قزوین بتاریخ عصر یوم الاحد هشتم ذی حجه الحرام سنه ۱۰۶۴ که به علت شکایت حاجی محمد حسین کاشی حسب الامر اعلی ایالت و شوکت پناه مهدی قلی خان ایشک آقاسی باشی شاملو را فرستاده او را گرفته در منزل خود محبوس کردند و در تاریخ بیست و هفتم شهر مذکور مصحوب ساروخان بیگ یوزباشی قراملو به اتفاق محسن بیگ بولمرحمت وغفران پناه رستم خان برادر زاده و داماد او به قلعه مبارکه الموت

فرستادند امید که حضرت الله تعالی تفضل نموده بار دیگر مستخلص شده به توجهات ذات کامیاب اشرف کامیاب کردند، برب العباد.

۱۲۳ - مغضوب شدن اغورلو بیک دیوان بیکی بتاریخ بیست و ششم شهر شعبان المعظم و چشم کردن ببه ایالت و مرحمت پناه عالی جاه مهدی قلی خان ایشک آقاسی باشی گیرانیدن و ضبط اموال و اسباب و املاک و غیره او نمودن در باب مغضوب شدن اغورلو بیک دیوان بیکی که عالی حضرت میرزا صابا فرموده اند :

این سزای آنکه از دیوان حق پوشید چشم .

۱۲۴ - تاریخ وفات مرحمت و غفران پناه خلیفه سلطان اعتماد

الدوله در بلده اشرف بتاریخ شب شب ۱۶ شهر جمیدی الاول سنه ۱۰۶۴ و در تاریخ هفت ساعت از شب سه شنبه ۱۹ شهر مذکور عالی جاه محمد بیک ناظر بیواتات به شرف پابوس مشرف و بدرتبه وزارت اعظم سرافراز گردیدند . و میرزا جعفر ولد بهزاد بیک درین باب قطعه ای فرموده اند .

گشت چون اعتماد دولت و ملک
فاظر از عالم نکورائی
« شرف آفتاب » تاریخ است
هر چه گوئی و هر چه فرمائی

(۱۰۶۴)

و میرزا شکر ای شیرازی دعوی می فرمودند که از من است و به

سند می رساند:

« تا وزارت باو عنایت شد - شرف آفتاب شد تاریخ » و له ایضا :

ناکزه شد وزارت از طنت محمد تاریخ شد موافق از بعثت محمد

(۱۰۶۴)

(پ ۸۲ - پ ۸۳)

زلزله تبریز

تفصیل واقعه زلزله‌ای که در تاریخ عصر یوم الجمعة چهارم شهر ذی‌قعدة الحرام سنه ۱۰۵۰ در دارالسلطنه تبریز واقع شد و محرر این حروف محمد نصیر صاحب توجیه نواب مستطاب معلی القاب عالمیان مآب عالی جاه رستم خان سپه‌سالار ایران با سایر نویسندگان سرکار معظم‌الیه به جهت تشخیص نسخه مذکور مقرر بودیم و بعد از اتمام نسخه، معروضه‌ای نوشته به خدمت بندگان نواب اشرف اقدس ارفع فرستادند، آنچه منزل به منزل در شهر و نواحی واقع شده بدین موجب است، آنچه در بلده و نواحی که از خرابی دیوار و خانه متوفی شده بودند سوی جمعی که صاحب نداشتند و مشخص نبود و اجمعی مجروح بودند و به قلم در نیامد:

مرد ۵۹۸۴ نفر زن پنج هزار و صد و چهل و چهار نفر، پسر و دختر هزار و چهار صد و هشتاد و پنج نفر، [خانه‌ها] که خراب شده سوی جوامع و مساجد و بقاع و دکاکین و خانقاهات دوازده هزار و نه صد و هشتاد و دو باب. بابت بلده که منازل آن در جزو مشخص مشخص شده چهارده هزار و نود و پنج باب. خراب دو هزار و دو بیست و چهار باب. شکسته دو هزار و سی و یک باب، نواحی که خانه‌های آن در جزو مشخص نبود هشت هزار و پانصد و بیست و پنج باب.

دهخوارقان دو هزار و چهارصد و نود و پنج باب . دزجرود سه هزار و هفتصد و هفتاد و نه باب . ویدهر و سردصحرا و کاوکان و سرده رود دو هزار و دو بیست و پنج و یک باب .

و در روز شنبه پنجم شهر مذکور که از نواحی خبر رسید نواب خانی مبلغ یک صد و سی تومان تبریزی زر نقد داده ، مثقالی و کرباس به جهت تکفین جمعی که متوفی شده بودند خریداری نموده به مردم امین داده به محال مذکور فرستادند که جمعی که قدرت به کفن نداشته باشند بازیافت نموده بکار برند (۷۹ پ - ۸۰ پ)

چند بندی درباره تاریخ سالانه ایران

از روی جنک و مجموعه حاصل الحیات

(فیلم شماره ۳۴۲۵ دانشگاه تهران)

تاریخ ولادت و غیره سایر ملوک و قضات و مجتهدین

۱ - ولادت سلیم شاه شب شنبه ۱۷ شهر ربیع الاول ۲۹ بگفته‌ای

۹۷۷ به طالع بیست و چهار درجه قران. قطعه :

شکر لله که از سپهر شرف رخ نمود آفتاب اوج مراد
گشت از برج اکبری طالع مشتری طلعتی همایون راد
هست تاریخ سال مولودش نسل جمشید عصر باقی باد (۹۷۷)

۲ - غازان خان در سیم ربیع الاول سنه سبعین و تسعمائة در حدود

مازندران به طالع عقرب متولد شد ۶۷۰ و در بیست و پنج سالگی به

سلطنت رسید و بیست سال و کسری پادشاهی کرد .

۳ - سلطان محمد الجایتو در دوازدهم شهر محرم الحرام سنه

ثمانین و سبعمائة ۷۸۰ به طالع جوزا متولد شد و در بیست و سه سالگی

پادشاه شد و ده سال پادشاهی کرد.

۴- تولد سلطان بوسعید در شب دوشنبه هشتم شهر ذی قعدة اربع

و سبعمائة به طالع حوت، دوازده ساله پادشاه شد و بیست سال سلطنت کرد.

۵- امیر تیمور گورکان در هفتصد و سی و شش تولد کرده در هشتصد

و هفت فوت شد.

سلطان تیمور آنکه چرخ را دل خون کرد

در خون عدو روی زمین گلگون کرد

در هفده شعبان سوی علین تاخت

فی الحال ز رضوان سرو پا بیرون کرد (۷۰۸)

* * *

سلطان تیمور آنکه مثل او شاه نبود

در هفتصد و سی و شش آمد به وجود (۷۳۶)

در هفتصد و هفتاد و یکی کرد جلوس (۷۷۱)

در هشتصد و هفت کرد عالم بدرود (۸۰۷)

ایام دولت سی و پنج سال ۳۵، در تخاقوی ثیل سنه سبع و ثمانمائة

که اکثر اقالیم عالم را در قبضه اقتدار در آورد در محرم سنه مذکوره در

سمرقند نزول نمود و در کال کل جهت احفاد ذکور او اناطوی عظیم کرد،

اردوی او در آن وقت دره فرسنگ کشیده بود، و دوسرا پرده او یک

فرسنگ از آن جمله خرگاه دو بیست سر و خیمه دوازده پای عالم که

بیرونش از سقر لاط هفت رنگ و اندرون از مخمل الوان و اطناب از ابریشم

وستونها منقش و قفیزهای زری بود و گروه انبوه از فراسان در عرض يك هفته او را برپا کردند و ده هزار کس در سایه آن می نشست و در آن جشن عالی قرار بر یورش خطا شد و از آنجا متوجه کش در سرحد ترکستان قشلاق کرد در آن اثنا مریض شد در شب چهارشنبه ۲۷ شهر شعبان به اجل طبیعی درگذشت .

۶- تولد سلطان بوسعید در شب دوشنبه هشتم شهر ذی قعدة اربع و سبعمائة به طالع حوت دوازده ساله پادشاه شد و بیست سال سلطنت کرد.

۷- بابر پدربه یون پادشاه در ششم محرم ۸۸۸ متولد شد و شش محرم موافق تاریخ شد و مولانا جامی مراکولی یافته .
بیت : چون در شش محرم زاد آن شه مکرم

تاریخ مولدش هم آمد « شش محرم »
و چون شش محرم شش حرف است به حسب اتفاق « شش حرف »
(۸۸۸) نیز تاریخ است .

۸- فوت سلطان حسین میرزا ، قطعه :
در وفات حضرت شاه جهان سلطان حسین
جای آن دارد که چشم از گریه چون دریاشود
سال تاریخ وفاتش از خرد جستم چه گفت
عصرها باید که چون سلطان حسین پیدا شود

ایضا «روی ... از خراسان رفت»

۹- فوت سلطان غازان عصر يك شنبه ۱۱ شهر شوال سنه ثلث و سبعمائة ۷۰۲ درفشکل در همدری

۱۰ - فوت سلطان محمد در شب عید فطر سنه ست عشر و سبع مائة

۷۱۶

۱۱ - فوت سلطان بوسعید در سیزدهم ربیع الثانی سنه ست و ثلثین

وسبع مائة ۷۳۶ در ییلغان

۱۲ - فوت سلطان ابوسعید گورگان در شانزدهم (۱۶) رجب ثلث

وسبعین و ثمانمائة ۸۷۳ حسب الفرموده حسن پادشاه میرزا یادگار محمد به

قتل آورد و «شیروان شاه» (۸۷۳) تاریخ است ، بیت

لطیفه ایست عجایب که لشکر او را

ازون حسن زد و تاریخ ...

«مقتل سلطان ابوسعید» نیز تاریخ است (۸۷۳)

۱۳ - فوت حسن پادشاه در شب عید فطر سنه اثنی و ثمانین و

ثمانمائة ۸۸۲

۱۴ - فوت یعقوب پادشاه در یازدهم شهر صفر سنه ست و تسعین و

ثمانمائة ۸۹۶ در قراباغ اران

۱۵ - [ظهیرا] لد [ین] بابر پسر همایون پادشاه در ششم جمیدی

الاولی ۹۳۷ در هندوستان فوت شد ، پسرش همایون پادشاه شد . ع :

«همایون بود وارث ملکوی» (۹۳۷) موافق تاریخ است که مولانا معمایبی

یافت (۹۳۷)

۱۶ - همایون پادشاه پسر مشارالیه مولانا قاسم کاتبی یافته چون

ازبام افتاده ، ع : «همایون پادشاه ازبام افتاده» (۹۶۶)

۱۷ - فوت سلطان بایزید روهی با چهار فرزند پنج کم از مرده عثمانیان، (۹۶۹)

۱۸ - شاه رخ پادشاه :
شهرخ آن شاه قضا قدرت اسلام پناه

آنکه در پیشه شاهي زده سر پنجه چوشير
زد به فردوس برين خيمه به ذی الحجه و گفت

ماند تاریخ ز مادر همه عالم شمشیر (۸۵۰)
میرزا شاه رخ مشارالیه هفتاد سال عمر داشت هشت سال در زمان پدر
حاکم خراسان بود و چهل سال در اکثر ربع مسکون رایت سلطنت
افراشت در آخر ایام حیاتش معموری ممالک به حدی رسید که هنگام
قشلاق در ولایت ری دوازده هزار دکان اردو بازاری به شمار
در آمد.

رتال جامع علوم انسانی

۱۹ - سلطان بابر، قطعه
شاه بایر شهی که از عدلش
عدل نوشیروان بدی ناسخ

بود راسخ چو در سخاو کرم
گشت تاریخ فوت او راسخ «
(۸۶۱)

۲۰ - الغ بیک میرزا، قطعه :
الغ بیک آن شاه جم اقتدار
که دین نبی را ازو بود پشت

چو عباس کشتش به تیغ جفا
بود سال تاریخ « عباس کشت »
(۸۵۳)

۲۱ - عبداللطیف ولدناخلف او که پدرراکشت ، بیت :

بابا حسین و کشت شب جمعه‌اش به تیر

تاریخ قتل اوست که « بابا حسین کشت »

مشارالیه بعد از ششماه به سزای عمل خود رسید و مصدوقه :

پدرکش پادشاهی را نشاید وگر شاید به جز شش ماه نشاید

به ظهور پیوست .

۲۲ - آمدن همایون پادشاه به خدمت شاه جنت مکان ع « دایم

همای دولت آید بسایه شاه » (۹۵۵)

۲۳ - قتل ملامیدی ، قطعه

کوبه فاحق شهید شد ناگاه

نادر الحق امیدى مظلوم

کای ز حال درون من آگاه

شب به خواب من آمد و فرمود

آه از خون فاحق من آه

بهر تاریخ قتل او بنویس

(۹۲۰)

۲۴ - آمدن سلطان بایزید ، ع : قیصر آمد کلید روم آورد

(۹۶۶)

۲۵ - فوت کاتبی ، قطعه :

ایا کسی که برین خاک بگذری دانی

که کاتبیست درین خاک همچو گنج نهان

کرای رفتن پرسی حساب تاریخش

نماند کاتبی و مانند نام او بجهان

(۸۳۸)

۲۶ - عزل شاه تقی الدین محمد صدر ، قطعه :
 کسی کو رخنه در شرع نبی کرد
 نه بیند در دو عالم جز مذلت
 به عزت باش با شرع پیمبر
 اگر خواهی به بینی زوی عزلت
 اگر تاریخ عزلش جویی از من
 برون کن از شریعت حرف علت
 (۹۷۰)

۲۷ - فوت قاضی عیسی صدر یعقوب پادشاه ، قطعه :
 از واقعه صدر ملک قاضی عیسی
 حرفی دوسه در خدمت سلطان زمان رفت
 شاهنشاه جم قدر که در پیش رکابش
 خورشید جهان تا به زمین بوس زمان رفت
 گفتم پی تاریخ وفاتش چتوان گفت
 شه گفت علی الفور که : عیسی ز جهان رفت
 (۸۹۶)

۲۸ - . . . سلطان حسین میرزا ، قطعه :
 این عمارت که خیره گشت درو
 چشم صورت گران چین و خطا

نام بانی و سال تاریخش
 شاه سلطان حسین بای قرا (۸۳۸)

۲۹ - وفات شیخ زمان و قدوة مؤمنان شیخ بهاء‌المله‌والدین روز

سه‌شنبه ۱۲ شهر شوال ۱۰۳۰ .

قطعه میرزا صالح :

فریاد که چرخ کینه اندوز در داد صلاهی غم به ایران

زیبت ده مسند ولایت شد سوی جنان به حکم یزدان

دل کرد رقم ز بهر تاریخ افسوس ز مقتدای دوران

میر تقی‌دی گفته : گفت از عالم بهاء‌الدین محمد رفت آه (۱۰۳۰)

۳۰ - هو . وفات قواما محمد امستوفی الممالک روز سه‌شنبه

یازدهم شهر رمضان المبارک سنه الف و تسع و عشرين ۱۰۲۹ موافق

پیچی نیل .

۳۱ - فوت میرزا رضی صدر خاصه «وای رضی» (۱۰۲۷)

۳۲ - وفات جماعت : ومادتاد

فرهاد خان «فدای خراسان»

محمد خان سردار اغلی (۹۶۴)

ولادت

۱ - ولادت شاه حیدر بن شیخ صفی‌الحق و والد شاه اسماعیل ظاهر

۲ - ولادت اسماعیل بن سلطان حیدر صباح روز سه‌شنبه بیست و

پنجم شهر رجب اثنی و تسعین و ثمانمائه بطالع عقرب ۸۹۲

- ۳- بدو دولت قزل باش تاریخست طلوع نیر شاه اسماعیل
- ۴- ظهور نواب مشارالیه سنه سبع و تسع مائه (۹۰۷) ۱
- ۴- ولادت طهماسب بیست و دوم شهر ذی حجة الحرام سنه تسع عشر و تسع مائه به طالع حمل ۹۱۹، در نسخ جهان آرا روز چهارشنبه بیست و ششم شهر مذکور نوشته، بیت چو در ملک وجود آمد بر آمد بتاریخ آفتاب عالم افروز (۹۱۹)
- ۵- تاریخ جلوس نواب مشارالیه جمیدالثانی سنه ۹۳۰
- ۶- ولادت سلطان محمد خدا بنده در سنه ثمان و ثلثین و تسع مائه ۹۳۸ ع: فرزند شاه طهماسب اول محمد آمد
- ۷- جلوس مشارالیه ۱۰ شهر رمضان المبارک سنه ۹۸۵ تا ۱۴ شهر ذی قعدة ۹۹۵

رتال جامع علوم انسانی

۱- هو . تاریخ تولد شاه اسماعیل علیه الرحمة در لب التواریخ موافق فوق است وهم در آن نسخه مرقوم است که در تاریخ سنه خمس و تسع مائه و سنه ست و تسع مائه ظهور فرموده و به دفع شروان شاه متوجه شروان گشته و در شهر سنه خمس عشر و تسع مائه منصب امیر الامرائی و رتق و فتق مهمات جمیع ممالک محروسه بر شیخ نجم مقرر شده و مهراو در دیوان اعلی بر بالای مهر جمیع امراء بوده و اودست امراء و ارکان دولت را بسته کارعامه خلائیق به نظرونسق نهاد و بعد از منصب مذکور به میریاری احمد خوزانی تفویض یافته اورا نجم ثانی ملقب کردند و بر جمیع امراء تقدم فرمودند .

تاریخ ظهور آن حضرت «مذهبناسحق» ۹۰۵

۸ - تولد فردوس مکانی گیتی ستانی شاه عباس پادشاه هفت اقلیم ۹۷۸

۹ - جلوس نواب مشارالیه روز شنبه ۱۴ شهر ذی قعدة ۹۹۶
«ظل الله»

ع : میشود پادشاه هفت اقلیم

۱۰ - تولد شاه زادگی صفی میرزا غفرالله ۹۹۴

۱۱ - تولد سلطان محمد میرزا اخوه ۱۰۰۵

۱۲ - جلوس شاه اسماعیل ثانی بتاریخ شهر صفر ۹۸۴ تا ۱۴ شهر

رمضان المبارک ۹۸۵ که يك سال و هفت ماه و نیم باشد

۱۳ - جلوس شاه دین پناه شاه صفی جمیدی الاولی ۱۰۳۷ در

دارالسلطنه اصفهان

۱۴ - جلوس شاه عباس ثانی ۱۰۵۲ «بر سر نهاده عباس دیهیم

پادشاهی»

۱۵ - جلوس میمنت مانوس کامیاب سپهر رکاب شاه سلطان حسین

والداکبر نواب طوبی آشیتن قدسی مکان شاه سلیمان بردالله مضجعه ۱۴

شهر ذی حجة الحرام سنه ۱۱۰۵ مطابق ایت تیل در دارالسلطنه اصفهان

۱۶ - جلوس میمنت مانوس نواب کامیاب سپهر رکاب صاحب قرانی

شاه طهماسب الحسینی ولدارشد نواب مالک الرقاب الشهید شاه سلطان

حسین بتاریخ شهر جمادی الاولی ۱۱۴۲ مطابق تخاقوی تیل در دارالسلطنه

اصفهان .

۱۷ - تاریخ جلوس ولی نعمت طهماسب خان سنه ۱۱۴۷

۱۸، فوت شاه اسماعیل، رباعی:

شاهی که چو خورشید جهان گشت مبین
بزدود غبار ظلم از روی زمین

تاریخ وفات آن شه شیر کمین

از خسرو دین طلب که شد خسرو دین

طاب مضجعه «ربارحبت» ۹۴۰

بابا فغانی در تاریخ فوت نواب مشارالیه گفته:

شاه اسماعیل سلطان جهان

آنکه بودی پیش او گردون خجل

شد برون از عالم و از حسرتش

خلق را شد عقل و صبر و سوخت دل

در حقیقت چون که ظل اللیل بود

سال تاریخ وفاتش گشت ظل

بیست و چهار سال پادشاهی با عدل و داد فرمود رحمة الله

۱۹ - فوت سلطان محمد میرزا در آخر... در ابوشحنه نام یورت

حوالی گنجه شب جمعه بیست و هشتم شهر ذی حجه سنه ۹۹۴

۲۰ - فوت: سلطان عصر حمزه صاحب قران که بود

در کارگاه کون و مکان مالک رقاب

از تیغ ظلم شد ز قضا کشته نیم شب

بر دست بدتراد خسر . . . سراب

عالم خراب شد از سیل اشک و گشت
 تاریخ این قضیه که عالم همه خراب (۹۹۴)
 ۲۱- فوت سلطان علی میرزا ولد سلطان حیدر در سنه ثمان و
 تسعين و ثمانمائه (۸۹۸) که چهار سال و نیم در قلعه اصطخر بود از قیدرهایی
 یافته به اردوی رستم پادشاه آمد و در آخر همان سال شهادت یافت
 ۲۲- فوت بهرام میرزا ۹۵۶

۲۳- فوت سلطان شاه عباس شب پنجشنبه ۲۴ شهر جمادی الثانی
 ۱۰۳۷ رحمه الله

۲۴- فوت سلطان شاه صفی خلف صدق صفی میرزا ۱۲ شهر صفر
 ۱۰۵۲ رحمه الله در دار المؤمنین کاشان و به جانب جنت شتافت و در
 دار المؤمنین قم مدفون گشت

۲۵- فوت شاه تهماسب ۱۵ شهر صفر ۹۸۴ که از تاریخ جلوس تا
 تاریخ فوت ۵۴ سال است .
 صاحب شرع نبی تهماسب شاه کرد چون رحلت سوی خلد برین
 از صفرف انبیا شد با نصیب با گروه اولیا شد هم قرین
 سال تاریخ وفات حضرتش هاتقی گفتا بخوان از « ذکر دین »
 (۹۸۴)

منه : يك چند به یا قوت تر آلوده شدیم
 يك چند پی ز مرد سوده شدیم
 آلودگی بود بهر حال که بود
 شستیم به آب توبه آسوده شدیم

۲۶- فوت طوبی آشیان قدس مکان شاه سلیمان انارالله برهانه
بتاریخ شب پنجشنبه ۵ شهر ذی حجة الحرام سنه ۱۱۰۵ در دارالسلطنه
اصفهان و مضجع مطهرش در دارالمؤمنین قم، ایام سلطنت بیست و هشت
سال (۲۸)

پاره‌ای از حوادث دوران صفوی

- ۱- رفتن شاه اسماعیل و برادران به قلعه اصطخر در سنه ست و
تسعین و ثمانمائه ۸۹۶.
- ۲- رفتن شاه اسماعیل به جانب گیلان و واقعه سلطان علی پادشاه
در شهور سنه ثمان و تسعین و ثمانمائه (۸۹۸)، حسن بیك مورخ در احسن
التواریخ تسعمائة نوشته. نگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
- ۳- بیرون آمدن از گیلان به داعیه سلطنت و پادشاهی در خمس و
تسع مائه (۹۰۵) و ست و تسع مائه (۹۰۶) نیز نوشته، و حسن بیك در خمس و
تسع مائه (۹۰۵) نوشته که مدت توقف ایشان در گیلان پنج سال باشد.
- ۴- جنگ محاربه شاه اسماعیل با فرخ بسار در شیروان در سنه ست
و تسع مائه (۹۰۶)، موافق احسن التواریخ است
- ۵- جنگ محاربه شاه اسماعیل با میرزا الوند بن یوسف میرزا
بن حسن پادشاه در نخجوان در سنه سبع و تسع مائه (۹۰۷)
- ۶- رفتن شاه اسماعیل به طرف آذربایجان به دفع فتنه الوند و
مراجعت تبریز سنه ثمان و تسعین (۹۰۸).

- ۷ - جنگ محاربه شاه اسماعیل با سلطان مراد بن یعقوب بن حسن پادشاه در اله بلاغی میدان روز شنبه بیست و چهارم شهر ذی الحجه الحرام سنه ثمان و تسع مائه (۹۰۸)، شاه اسماعیل درین جنگ دوازده هزار کس داشت و سلطان مراد هشتاد هزار کس موافق تاریخ احسن التواریخ است.
- ۸ - تسخیر قلعه استاوبه دست در آوردن میر حسین کیای چلاوی سنه تسع و تسع مائه (۹۰۹)، موافق احسن التواریخ.
- ۹ - گرفتاری محمد کره در یزد در شهر سنه ۹۱۰، قوت سلطان حسین میرزابای قرا نیز درین سال بوده اما حسن بیک ایضا در روز دوشنبه ۱۱ شهر ذی حجه سنه احدی عشر و تسع مائه نوشته.
- ۱۰ - جنگ محاربه صارم کرد که در زمان شاه اسماعیل امراء کردند در شهر اثنی عشر و تسع مائه ۹۱۲،
- ۱۱ - رفتن شاه اسماعیل به سرعلاء الدوله ذوالقدر حاکم دیار قرامان در شهر سنه ثلث عشر و تسع مائه (۹۱۲)، هو، شاهی بیک خان اوزبک درین سال به خراسان آمد پسر سلطان حسین میرزا ازو مغلوب گشته به خدمت شاه اسماعیل آمد. و درین سال امارت دیار بکر به خان محمد رجوع شد، و امیر خان موصلو درین سال آمد.
- ۱۲ - تسخیر عراق عرب و رفتن شاه اسماعیل به شیراز در شهر سنه اربع عشر و تسع مائه (۹۱۴)
- ۱۳ - جنگ محاربه شاهی بیک خان اوزبک در هر و وقتل او به دست عزیز بیک بوزجلو مشهور به آدی بهاد در شهر سنه ست عشر و تسع مائه (۹۱۶).

- ۱۴- جنگ محاربه میرنجم با سلاطین اوزبکیه در غجدوان ماوراءالنهر در شهورسته ثمان عشر و تسع مائة (۹۱۸)، درین سال سلطان بایزید پادشاه روم شد و در... رسید که سلطان مراد قبیله سلطان بایزید در ۹۲۰ به اصفهان آمده.
- ۱۵- جنگ محاربه چالدران در سنه عشرين و تسع مائة (۹۲۰)، درین سال میرزا شاه حسین رتبه وزارت دیوان اعلی یافت.
- ۱۶- تفویض خراسان به شاه طهماسب ولله گی امیر خان موصلو در سنه احدى و عشرين و تسع مائة (۹۲۱)، درین سال علاء الله ذوالقدر به دست سلطان سلیم مقتول شد.
- ۱۷- آمدن شاه طهماسب از خراسان و رفتن سام میرزا و دورمیش خان در سنه ثمان و عشرين و تسع مائة (۹۲۸)، درین سال میرزا شاه حسین به قتل رسید.
- ۱۸- جنگ محاربه جام و شکست اوزبکیه که شاه طهماسب نمود روز شنبه عاشر شهر محرم الحرام سنه خمس و ثلثین و تسع مائة (۹۳۵)، درین روز شکست خورده در روز یازدهم شهر مذکور فتح کرد (۹۳۵).
- ۱۹- فتح شیروان و حکومت آنجا به القاص میرزا دادن در شهر خمس و اربعین و تسع مائة (۹۴۵).
- ۲۰- صلح شاه جنت مکان و سلطان سلیمان رومی.
- «الصلح خیر» ۹۶۹.
- ۲۱- فتوحات ایام نواب فردوس مکانی گیتی ستانی شاه عباس انار الله برهانه:

قلعه ساختن دارالسلطنه تبریز ((امن شد تبریز)) ۱۰۱۴ .

فتح شروان صبح جمعه ۲۸ شهریور ۱۰۱۲

شماخی ۱۰۱۴

شکست جغال‌اغلی ((دست ولایت مددایلدی)) ۱۰۱۳

۲۲- اسلام عیسی خان گرجی ((عیسی نوشد مسلمان از

سر صدق))

۲۳- هو. جلوس شاه‌دین‌پناه جاه‌دشمن کاه‌ظل اله‌صفی‌الحق‌والدین

شاه صفی که میرزا حسن و اهب تخلص درین رباعی گفته که هر مصرع تاریخ

جلوس است .

ای شاه جهان مہی ز اوج شرفی

نو باوہ بیوستان شاه نجفی

۱۰۳۸

۱۰۳۸

نازد بتومسند شہی زانکہ ز جاہ

ہم سام نریمانی و ہم شاه صفی

۱۰۳۸

۱۰۳۸

چون نام نامی شاه‌گرامی اول ((سام)) بود و نام ثانی ((شاه صفی))

هر دو نام آن صاحب نام را در مصرع رابع رباعی درج نموده است .

۲۴- تاریخ جلوس شاه‌اقبال‌پناه قیصر دستگاہ رستم اشتبہ‌اظہالی

عباس شاه ثانی کہ میرزا حسن مذکور گفته :

زد تکیہ از عدالت بر تخت پادشاهی

عباس شاه ثانی چون غیرت الہی

چون آفتاب تابان شمشیر خسروی بست
 بر سر نهاد چون صبح تاج جهان پناهی
 تیغش زبان یکی کرد با ذوالفقار حیدر
 تا خون خصم ریزد چون آه صبح گاهی
 شاهنشهی که لطفش داد از ره عدالت
 داد دل رعیت کام دل سپاهی
 ارکان دولت او چون جبرئیل خوش داشت
 مست فرشته خوبی از جام خیر خواهی
 خواهند زد بنامش درمکه سکه بر زر
 دل میدهد شهادت جان میدهد گواهی
 حفظش اگر به دریا گوید که شور کم کن
 از بیم میگریزد طوفان به کام ماهی
 گر باد روز رزمش بیجا بجنبد از جا
 گردی از آن نشیند بر دامن سپاهی
 آصف به پای تختش تیغ افکند به گردون
 از جانب سلیمان آید به عذر خواهی
 در کعبه گشت مولود جدش عجب نباشد
 گر کعبه اش نویسد نواب قبله گاهی
 چون تاج پادشاهی بر سر نهاد و بنشست
 بر تخت کام رانی آن غیرت الهی

واهب برای تاریخ با خیل قدسیان گفت

بر سر نهاد عباس دیهیم پادشاهی

۱۰۵۲

سوانح ایام سلطنت نواب فردوس مکان علین آشیانی شاه عباس
انارالله برهانه از حین جلوس بر اورنگ شاهی تا هنگام رحلت از
دنیای فانی .

قرن اول

تنگوزئیل موافق ۹۹۶ سال اول جلوس نواب فردوس مکانی

۱- جلوس نواب کامیاب سپهر رکاب اشرف اقدس ارفع اعلی شاه

«ظل الله» ۹۹۶ «عباس بهادرخان» ۹۹۶ .

۲- سلطنت امرای مذکوره :

یعقوب خان ولد ابراهیم خان ذوالقدر به حکومت شیراز سرافراز

گشت، اسلمس خان ولد شاه رخ خان تانی اعلی ذوالقدر که به منصب جلیل
القدرمهرداری منصوب شد .

بدرخان افشار برادر اسکندر خان که مرتبه توبیچی باشی گری یافت .

شاه رخ سلطان که خلفا گشت .

ادهم خان ترجمان .

۳- قتل امرای مذکوره :

مهدی قلی خان حاکم شیراز، علی قلی سلطان مهر دار، کورقورخمس خلفا،

یوسف خان مهر دار، ابوالمعصوم خان، پیرغیب خان استاجلو

۴ - متوفیات:

امام قلی خان قاجاریکلی بیگی قراباغ که در گنجه فوت شد.

سیچقان ئیل موافق سنه ۹۹۷ سال دوم جلوس نواب علیین آشیانی

۵ - تغلب و تصرف اوزبکیه [و] بیکیه قلعه هرات را از علی

قلی خان شاملو و سایر امراء و رعایا.

۶ - قتل امراء هرات بدست اوزبکیه شومیه:

علی قلی خان شاملو حاکم هرات، بوداق سلطان، ابوطالب بیک

برادر حاتم بیک اردوبادی مستوفی علی قلی خان.

۷ - طغیان بوداق خان چگنی و بردن سلطان محمد میرزا به

قلعه خبوشان

۸ - ایالت امیر خان قراجلو در مشهد مقدس

۹ - آمدن جماعت: فرهاد پاشا به قراباغ و تسخیر نمودن آن

ولایت، جفال اغلی به ولایت نهاوند و قلعه ساختن در آنجا، ملک بهمن

لاریجانی.

۱۰ - مغضوب شدن جماعت: مرشد قلی خان به غضب نواب فردوس

مکان، محمد وزیر دیوان و گراییدن او به فرهادخان.

۱۱ - متوفیات: کشتن قورخمس خان حاکم همدان به دست

جفال اغلی.

اودئیل موافق سنه ۹۹۸ سال سیم جلوس سعادت ما نوس

- ۱۲ - آمدن عبدالؤمن خان به خراسان و محاصره نمودن مشهد مقدس و دست یافتن بران بلده طیبه به تقدیر ملک منان .
- ۱۳ - محاربه بوداق خان چکنی و امراء خراسان بانورمحمدخان و جنود اوزبکیه و شکست و چشم زخم جنود قزلباشیه .
- ۱۴ - محاربه امراء فارس و کرمان با یعقوب خان
- ۱۵ - توجه رایات جاه و جلال به سعادت و اقبال به دارالسلطنه اصفهان .
- ۱۶ - فتح قلعه طبرک از دست تولی بیک

بارس ئیل موافق ۹۹۹ سال چهارم جلوس نواب جنت آرامگاه

- ۱۷ - توجه رایات جاه و جلال از اصفهان به جانب فارس و قلعه اسطخر فارس .
- ۱۸ - تحصن یعقوب خان از اندیشه شهر یارجهان به قلعه اسطخر مذکور .

- ۱۹ - قتل یعقوب خان و سایر امراء تابع آن نمک حرام این دو دمان خلافت نشان .

توشقان ئیل موافق سنه ۱۰۰۰ سال پنجم جلوس میمنت ما نوس

- ۲۰ - آمدن ایلچیان از جانب خواندگار روم و استحکام بنیان

- ۲۱ - طغیان و عصیان جماعت: دولت یار خان سپاه منصور و گرفتاری اودر قلعه سنجان، امیر حمزه خان ولد بایندر خان طالش که در قلعه سندان می بود.
- ۲۲ - آمدن عبدالؤمن خان به خراسان و گرفتن قلعه اسفراین و سایر محال آن سرزمین.
- ۲۳ - ایالت و دارایی شاه زادگی محمد باقر میرزا در همدان
- ۲۴ - رفتن فرهاد خان به خراسان و بازگشتن
- نویسندگان**
- نویسندگان: لویئیل موافق سنه ۱۰۰۱ سال ششم جلوس
- ۲۵ - عصیان شاه و یردی خان خلیفه انصار حاکم قراجه داغ و رفتن او به الکاء رومیه.
- ۲۶ - فتح مملکت گیلان و رفتن خان احمد به طرف شیروان به اتفاق محمد امین خان ولد جمشید خان.
- ۲۷ - توجه رایات جاه و جلال به صوب خراسان و فتوحات که روداد به مدد کار ملک منان.
- ۲۸ - محاربه امرای افشار و لشکر کرمان با امرای اوزبکیه و بیکیه در تون خراسان و ظفر یافتن عساکر فیروزی نشان.
- ۲۹ - معاودت شاه و یردی خان مذکور از الکاء رومیه.
- ۳۰ - طاعون دار السلطنه.

ییلان ئیل موافق ۱۰۰۲ سال هفتم جلوس عباس

- ۳۱ - عزل مهدی قلی شاملوا از گیلان .
- ۳۲ - عصیان گیلانیان و توجه رایات نصرت نشان به تأدیب ایشان .
- ۳۳ - توجه موکب نصرت نشان به صوب لرستان .
- ۳۴ - محاربه سلمان خلیفه و امراء قزلباش با یتیم سلطان و برادران در ارغند ترشیز .
- ۳۵ - رفتن مرحوم حاتم بیك اعتماد الدوله به گیلان جهت قرارداد مال دیوانی موافق قانون .
- ۳۶ - آمدن عبدالله خان و ولد به مجال مذکوره : عبدالله خان به خوارزم، عبدالؤمن خان به خراسان .
- ۳۷ - قتل درویش خسرو و سایر ملاحده در دار السلطنه قزوین .
- ۳۸ - حالات اولاد سلطان حسن میرزا و ولد بهرام میرزا و حکومت ایشان در قندهار و رفتن سواران (۴) به هندوستان .

یونت ئیل موافق سنه ۱۰۰۳ سال هشتم جلوس

- ۳۹ - عصیان علی خان گیلک و متابعان او و لشکر فرستادن شهریار جهان بر سر ایشان .
- ۴۰ - رفتن مرحوم حاتم بیك اعتماد الدوله به اتفاق فرهاد خان به خوزستان و عربستان .

۴۱ - گرفتاری بقیه یاغیان گیلان و سوانح بعد از گرفتاری علی

خان مذکور.

۴۲ - فرار نمودن ملک جهان گیر رستم داری ولد ملک سلطان محمد

کجور در دار السلطنه قزوین از شهر یار دادگر.

قوی ثیل موافق سنه ۱۰۰۴ سال نهم جلوس

۴۳ - توجه رایات جاه و جلال به صوب خراسان و فرار عبدالؤمن خان

از اسفراین.

۴۴ - طغیان جمعی از فتنه جوینان گیلان و خروج حمزه و به

قتل رسیدن او.

۴۵ - فوت نواب سکندر شأن علیین آشیان در دار السلطنه قزوین

به مرض اسهال.

۴۶ - رفتن ذوالفقار خان به ایلچی گری روم.

۴۷ - بر ابر نمودن مولانا شانی را شاه در یادل بازار.

پیچی ثیل موافق ۱۰۰۵ سال دهم جلوس

۴۸ - فتح ولایت مازندران و تفویض ایالت آن به فرهاد خان.

۴۹ - منازعه مهدی قلی خان شاملو حاکم شوشتر و طایفه افشارو

میر مبارک عرب و رفتن الله و یردی خان به کوه گیلویه.

۵۰ - متوفیات : سلطان حیدر میرزا که به استنبول فرستاده شده

بود، آقا علی‌شاه دولت‌آبادی مستوفی الممالک .

۵۱ - گرفتاری ملک بهمن به دست فرهادخان .

۵۲ - آمدن جنود اوزبکیه به تاخت دارالعباده یزد و محاربه

علی‌قلی‌خان و مغلوب شدن اوزبکیه و آمدن ابلجیان از هندوستان .

۵۳ - التجا آوردن حاجی محمدخان والی خوارزم مرتبه ثانی به

درگاه جهان‌پناه .

۵۴ - آوردن نعش مبارک شاه جنت مکان از مشهد مقدس به

دارالسلطنه اصفهان و نقل نمودن به عتبات عالیات .

تخاقوی نیل موافق سنه ۱۰۰۶ سال یازدهم جلوس

۵۵ - تولد نواب شاه‌زادگی سلطان محمد میرزا .

۵۶ - ایلغار نمودن نواب کامیاب بر سر شاه‌ویردی‌خان لر و به دست

در آوردن مشارالیه را .

۵۷ - معاودت نوالفقارخان از رسالت روم .

۵۸ - فتح ولایت رستم‌دار و کجور و گرفتاری ملک جهان‌گیر و فتح

قلعه اولاد مازندران .

۵۹ - گرفتاری علی‌خان کرایلی .

۶۰ - رفتن میرزا ضیاءالدین کاشی به اتفاق خواجه ابونصر خوافی

و منوچهر بیگ ایشک آقاسی باشی سرکار خاصه علیه به رسالت به

هندوستان .

ایت ئیل موافق سنه ۱۰۰۷ دوازدهم جلوس

۶۱ - فوت عبدالله خان والی بلخ و بخارا و زغ افکنده کلاسه ۱۰۰۷

۶۲ - قتل عبدالؤمن خان مذکور.

۶۳ - فتح خراسان به یمن دولت شهر یار جهان .

۶۴ - رفتن نورمحمدخان به مرو و شاه یجان .

۶۵ - گرفتاری الوتد دیو به جنک غازیان ظفر قرین .

۶۶ - جلوس عبدالؤمن خان ولد مشارالیه (زغن ازپای نشست)

۱۰۰۷

۶۷ - جلوس جماعت در مجال مذکوره : محمدخان در بخارا،

عبدالاولین خان در بلخ .

۶۸ - قتل فرهادخان قرامانلو

۶۹ - توجه رایات نصرت آیات به استرآباد .

۷۰ - توجه موکب ظفر قرین به جانب مازندران .

تنگوزئیل موافق سنه ۱۰۰۸ سال سیزدهم جلوس

۷۱ - توجه رایات نصرت آیات [به خراسان]

سیچقان ئیل موافق سنه ۱۰۰۹ سال چهاردهم جلوس

۷۲ - توجه رایات نصرت آیات به ابیورد و مرو .

۷۳ - آمدن یارمحمد میرزا و رفقاء به درگاه معلی .

اودئیل موافق سنه ۱۰۱۰ سال پانزدهم جلوس

۷۴ - توجه حضرت اعلی پیاده به مشهد مقدس معلی .

۷۵ - تسخیر ولایت بحرین و لاربه سعی الله ویردی خان بیگلر -

بیگی فارس .

۷۶ - فتح قلعه اندخود .

۷۷ - مراجعت موکب همایون از خراسان به عراق .

بارس ئیل موافق سنه ۱۰۱۱ موافق سال شانزدهم جلوس

۷۸ - فتح قلعه اندخود

۷۹ - مراجعت همایون از خراسان به عراق

توشقان ئیل موافق سنه ۱۰۱۲ سال هفتم جلوس

۸۰ - توجه رایات نصرت آیات به آذربایجان

۸۱ - محاربه عساکر نصرت مآثر باعلی پاشا و گرفتاری مشارالیه با اولاد

۸۲ - فتح دار السلطنه تبریز و نخب جوان .

۸۳ - فوت سلطان محمد بن سلطان مرادخان والی روم .

۸۴ - جلوس سلطان احمدخان ولد سلطان محمدخان مذکور .

۸۵ - آمدن میر محمد معصوم خان مگری به اتفاق منوچهر بیگ

از هندوستان .

۸۶ - آمدن اسکندر خان بن الوندخان والی گرجستان کاخت .

۸۷ - رفتن الله ویردی خان بیگلر بیگی فارس به بغداد و مراجعت مشارالیه

۸۸ - عزل آقا میرزای دولت آبادی از استیفاء ممالک شیراز و

نصب معز اشیرازی .

نویسائل موافق سنه ۱۰۱۳ سال هشتمدهم جلوس

۸۹ - فتح قلعه ابروان و قلعه بست زمین داوردرگرم سیرقندهار.

۹۰ - محاربه رومیان قراباغ با حسین خان مصاحب قاجار

۹۱ - تاخت نمودن لشکر فیروز اترقراباغ را به سرکردگی الله قلی

بیک فورچی باشی .

۹۲ - آمدن جماعت : ازون احمد و جنود بغداد به قلمرو علی شکر

و محاربه بالشکر فیروز اتر و ظفر یافتن قزلباشیه، جفال اغلی سردار روم

به آذربایجان و ناامید بازگشتن از نخجوان.

۹۳ - قشلاق عساکر ظفر قرین در موکب شهر یارعدالت آیین در بلده

طیبه تبریز.

۹۴ - عزل معزای شیرازی از استیفاء ممالک.

نویسائل موافق سنه ۱۰۱۴ سال نوزدهم جلوس

۹۵ - آمدن جماعت : رومیه و اکراد به خوی و مرند و توجه رایات

به دفع ایشان، جفال اغلی سردار به جانب تبریز و شکست یافتن او و

فرار نمودن .

۹۶ - محاربه کستندیل خان بارومیان و ظفر یافتن برایشان.

۹۷ - تعمیر قلعه تبریز و توجه شهر یارجهان به زیارت حضرت شیخ

صفی الحق والدین قدس سره .

۹۸ - رفتن لشکر فیروز اتر به خطه وان بر سر جفال اغلی

به سرکردگی الله ویردی خان بیگلر بیگی فارس .

۹۹ - توجه رایات ظفر آیات به باد کوبه و تنبه متمر دان محمودی.

۱۰۰ - عصیان اکارجه باکستندیل خان و بیرون آمدن او از

شیروان.

۱۰۱ - معاودت کستندیل خان مرتبه ثانی به گرجستان.

۱۰۲ - توجه موکب ظفر قرین به تسخیر قراباغ از راه اردبیل.

۱۰۳ - وزارت میرزا محمد شفیع میرزای عالمیان.

۱۰۴ - ایالت طهمورث در گرجستان.

۱۰۵ - فوت پادشاه ذی‌جاه اکبر پاشاه.

۱۰۶ - قتل جماعت: شیخ احمد آقا، باقی خان اوزبک.

یونت‌ئیل موافق سنه ۱۰۱۵ سال بیستم جلوس

۱۰۷ - فتوحات محال: قلعه گنجه تاریخ فتح گنجه کلید

شماخی است، قلعه بادکوبه و دربند، قلاع لوری و تفلیس و نواموس.

۱۰۸ - عزل مرحوم مغفور ابوالولی انجوا از صدارت کل.

۱۰۹ - نصب جماعت به صدارت: قاضی خان، جلال‌الدین حسنا

شهرستانی

۱۱۰ - تعمیر قلعه ایروان.

۱۱۱ - فوت کرای خان ولد سمیون خان والی گرجستان کارنیل

۱۱۲ - توجه رایات نصرت رایات به جانب اردو باد.

۱۱۳ - محاصره قلعه شماخی.

قوی ثیل موافق سنه ۱۰۱۶ سال بیست و یکم جلوس

۱۱۴ - فوت سیادت و صدارت پناه میر جلال الدین حسن تخلص

صلایی شهرستانی اصفهانی،

۱۱۵ - صدارت سیادت و صدارت پناه میرزا رضی شهرستانی

اصفهانی.

۱۱۶ - فتح قلعه شماخی.

۱۱۷ - معاودت موکب ظفر قرین از شیروان به تبریز.

۱۱۸ - توجه موکب ظفر قرین به مشهد مقدس.

۱۱۹ - [ارتقاء] میرزا محمد رضا فدوی دودمان به وزارت

آذربایجان.

۱۲۰ - وقف نمودن نواب کامیاب مملکات خود را به حضرات

عالیات چهارده معصوم صلوات الله علیهم اجمعین که قیمت آنها زیاده از

یک صد هزار تومان است و حاصل آنها به تسعیر وسط بعد از وضع مقرریات

به چهارده هزار تومان میرسد.

پیچی ثیل موافق سنه ۱۰۱۷ سال بیست و دوم جلوس

۱۲۱ - فوت جماعت: سلطان محمدخان بن سلطان مرادخان بن

سلطان سلیم ثانی بن سلطان سلیمان بن سلطان سلیم ماضی بن

سلطان بایزید بن سلطان محمد فاتح استنبول بن سلطان مراد بن سلطان

محمد بن ایلدرم بایزید بن سلطان مراد بن آورخان بن سلطان عثمان

خواندگار روم. غازی گرای خان بن دولت گرای خان تاتار.

۱۲۲ - سلطنت سلطان احمد خان خلف سلطان محمد خان

مذکور فوق.

۱۲۳ - آمدن جلالیان روم و آوردن نواب حاتم بیگ ایشان را به

دارالسلطنه اصفهان.

تخاقوی ئیل موافق سنه ۱۰۱۸ سال بیست و سیم جلوس

۱۲۴ - رفتن یادگار علی سلطان طالش به رسالت.

۱۲۵ - محاصره قلعه دمدم.

۱۲۶ - حکومت محراب خان در مرو.

۱۲۷ - متوفیات: نواب مریم سلطان بیگم صبیح نواب جنت

مکانی که در حباله خان احمد گیلانی بود، میرزای عالمیان میرزا محمد

شفیع «انت الباقی و کل شیء هالک»، بیگکاش خان حاکم مرو، محمد زمان،

سلطان بایندر.

ایت ئیل موافق سنه ۱۰۱۹ سال بیست و چهارم جلوس

۱۲۸ - رفتن قرچقای خان به جانب شیروان و قتل ذوالفقار خان

قرامانلو

۱۲۹ - ایالت یوسف خان در شیروان

۱۳۰ - فتح قلعه دمدم و حکومت بقماق خان برادر محمد بیگ

بیکدلی در آن مکان

- ۱۳۱ - قتل عام اکارجه کاردل^۱ و کشتن قبادخان کرد.
- ۱۳۲ - قلعه ساختن شهر یار جهان در ربیع رشیدی دارالسلطنه تبریز به سعی منوچهر بیک ایشک آقاسی باشی.
- ۱۳۳ - وزارت غلامان سیادت و نجابت پناه میر ابوالمعالی
- ۱۳۴ - آمدن جماعت: ایلچی ولی محمد خان، لوارصاب خان
- نبیره سمایون خان باوالده مشارالیه، دیدی فال، مراد پاشا سردار روم.
- ۱۳۵ - متوفیات: نواب اعتماد الدوله حاتم بیک، محمد سلطان بیات حاکم نیشابور، میر فیض الله وزیر غلامان.
- ۱۳۶ - فتنه قلعه فقهیه.
- تتگوزئیل موافق سنه ۱۰۴۰ سال بیست و پنجم جلوس
- ۱۳۷ - بنای مسجد جامع دارالسلطنه اصفهان، بیت: تاریخ این خجسته بنا خواستم زدل از شوق گفت کعبه ثانی بنا شده
- ۱۳۸ - آمدن ولی محمد خان برادر باقی خان به اصفهان و مراجعت نمودن به بلخ، ع: «گفت آمده پادشاه توران».
- ۱۳۹ - رفتن قاضی خان صدر به رسالت روم به اتفاق قاضی معزو قاضی محمد مؤمن و مولانا سلطان حسین ندوشنی.
- ۱۴۰ - توجه نواب کامیاب به مازندران و بنا نمودن فرح آباد موسوم به (طاهان).

۱۴۱ - استیفاء خاصه خواجه علی اکبر ورزمه (ذوالنوبه) :

ص ۸۵۱ و ۹۰۹ و ۱۰۰۸ عالم آرای عباسی

۱۴۲ - متوفیات : آقا ابوالفتح اصفهانی ، ملك بيك وزير

قورچيان .

سيچقان ثيل موافق سنه ۱۰۲۱ سال بيست و ششم جلوس

۱۴۳ - توجه رايات جاه و جلال به جانب مشهد مقدس و بناي

عمارات و توسيع صحن مبارك و احداث خيابان و اجراي مياه .

۱۴۴ - وزارت خواجه جلال الدين اكبر غورياني .

۱۴۵ - گرفتاري بهزاد بيك وزير گيلان .

۱۴۶ - قتل خان قراقرل حاكم لوري و نصب مصطفى بيك برادر

مشاراليه .

۱۴۷ - مفضوب شدن الله بيك قورچي باشي .

۱۴۸ - نصب عيسى خان قورچي باشي .

۱۴۹ - تفويض وزارت قزوین به وزارت پناه سلمان خان .

۱۵۰ - متوفيات : نواب غفران پناه مجتهد الزماني مولانا عبدالله

شوشتری شب شنبه ۲۴ شهر محرم الحرام ۱۰۲۱ «مات مجتهد الزمن» ،

نور محمد خان و لدا ابوالحمد خان نژاد شيبان جوجي بن چنگيز خان .

اودئيل موافق سنه ۱۰۲۲ سال بيست و هفتم جلوس

۱۵۱ - عطا فرمودن نواب کامياب مال و عشر سه ساله محصولات

دارالسلطنه اصفهان

۱۵۲ - فتح قلعه بن فهل بمپوراز ولایت کیج و مکران به سعی گنج

علی خان زبک.

۱۵۳ - مغضوب شدن دنگیزبیک لنگ.

۱۵۴ - توجه رایات نصرت آیات به جانب گرجستان.

۱۵۵ - رفتن سید ناصر ولد سید مبارک عرب به صوب عربستان.

۱۵۶ - مناکحه کابلی بیکم صبیح محمد حکیم میرزا بن محمد

همایون پادشاه بن ظهیر الدین محمد بابر با ثواب سلطان علی میرزا.

۱۵۷ - آمدن جماعت : قاضی خان ورود از استنبول ، ایلچیان و

پادریان فرنگ.

۱۵۸ - متوفیات : اسماعیل میرزا در اصفهان که دوازده ساله بود،

ایالت پناه الله و یردی خان در اصفهان ، شاه و یردی بیک بایبردلو یساول

صحبت .

بارس ئیل موافق سنه ۱۰۲۳ سال بیست و هشتم جلوس

۱۵۹ - توجه رایات نصرت آیات به باشی آجوق به طلب طهمورث

خان.

۱۶۰ - رفتن میرزا محمد رضا فدوی القاب به رسالت به باشی آجوق

۱۶۱ - آمدن جماعت : لو ارضاب خان گرجی ، سیادت پناه میر جمله

۱۶۲ - فرامودن جماعت : سیادت پناه میر جمله مشارالیه به

جانب هندوستان، محمدبیک و یونس بیک ولدان خندان پاشا در کوزی گرجستان.

۱۶۳ - مغضوب شدن جماعت: فرهاد قوشچی چرکس و صوفیان قراچه داغ.

۱۶۴ - قتل قواب غفران پناه صفی میرزا.

۱۶۵ - متوفیات: شاه رخ بیک ولد گنج علی خان، ملک [علی] بیک

چارچی باشی، طهماسب قلی بیک شاملو قورچی شمشیر، شاه نظر بیک پساقچی باشی.

توشقان ئیل موافق سنه ۱۰۲۳ سال بیست و نهم جلوس

۱۶۶ - عطا نمودن مال و عشر محصولات یک ساله دارالسلطنه

اصفهان.

۱۶۷ - فتح قلعه دمدم مرتبه ثانی.

۱۶۸ - محاربه علی قلی خان شاملو و ظهیر مورت خان گرجی در مخران

۱۶۹ - قتل میر عماد خوش نویس در دارالسلطنه اصفهان.

۱۷۰ - تحفیف و تصدق مال و جهات ماه مبارک رمضان واحداث

جمعی ممالک محروسه.

لوی ئیل موافق سنه ۱۰۲۵ سال سی ام که یک قرن از جلوس

میمون است.

۱۷۱ - توجه رایات نصرت آیات به جانب گرجستان جهت تأدیب

طهمورث خان .

۱۷۲ - محاربه تکلوپاشا بیگلریگی وان باجنود قزلباش .

۱۷۳ - قتل پیر بوداق خان ترکمان بیگلریگی آذربایجان در

محاربه مزبوره .

۱۷۴ - قتل ابن حسین خان و ولد او در محاربه اوزبکان و حکومت

مظفر حسین خان ولد دیگر او .

۱۷۵ - آمدن محمدپاشا سردارروم به جانب آذربایجان و مراجعت

نمودن .

۱۷۶ - متوفیات : فضایل مآب میرزا ابراهیم همدانی ، مبارک بیگ

والی عربستان ، مرحوم میرفتاح مین باشی اصفهانی .

قرن ثانی

ئیلان ئیل موافق سنه ۱۰۲۶ سال اول قرن ثانی

۱۷۷ - آمدن جماعت : خلیل پاشا سردارروم ، هلوخان کرد به

اصفهان .

۱۷۸ - نصب خان احمد خان ولدهلوخان به جای پدر و جماعت

خان احمد خان مذکور، قاضی سلطان تربتی به منصب صدارت .

۱۷۹ - محاربه اوزبکان با محراب خان

۱۸۰ - تعیین مواجب و مرسومات عساکر منصور به قید همه ساله

بر ممالک محروسه .

۱۸۱ - عزل قاضی خان صدر و نصب قاضی سلطان تربتی.
 ۱۸۲ - متوفیات: سلطان احمد خواندگار روم و سلطنت سلطان
 مصطفی برادر مشارالیه، قاضی سلطان تربتی صدر مذکور، میرزا رضی صدر
 اصفهانی، سید ناصر ولد سید مبارک والی عربستان، حیدر سلطان بیکدلی
 شاملو، محمد رضابیک مشعل‌دار.

یونت ٹیل موافق سنہ ۱۰۲۷ سال دویم از قرن ثانی

۱۸۳ - سلطنت سلطان عثمان ولد سلطان احمد خواندگار روم.
 ۱۸۴ - آمدن جماعت: خلیل پاشا سردار روم مر قبه ثانی، خان
 عالم ایلچی هندوستان.
 ۱۸۵ - ظهور ستاره ذوزنابه.
 ۱۸۶ - نزاع طالب خان اعتماد الدوله و قواما محمد مستوفی
 الممالک.

۱۸۷ - متوفیات: حسین خان شاملو حاکم هرات، مهدی قلی بیک
 میر اخور، شاه نظر خان حاکم مشهد مقدس.

قوی ٹیل موافق سنہ ۱۰۲۸ سال سیم از قرن ثانی

۱۸۸ - شکار میانکال (اصل: الکل) مازندران

۱۸۹ - فتنه خجبه (؟) بیک کرچی.

۱۹۰ - قتل امیر قلی بیک میر اخور در اصفهان.

۱۹۱ - متوفیات : بکرات خان، علی پاشای رومی . ۱۳۸۱

پیچی ٹیل موافق سنہ ۱۰۲۹ سال چہارم ازقرن ثانی

۱۹۲ - آمدن ابراہیم آفایلچی روم بہ اتفاق یادگار علی سلطان.

۱۹۳ - حوالہ توجیہات جہت آوردن آب کرنگہ بہ اصفہان.

۱۹۴ - معاودت خان عالم ایلچی ہند بہ اتفاق زینل بیک

توشمال باشی .

۱۹۵ - فتح ولایت دورق بہ سعی امام قلی خان.

۱۹۶ - قتل سیدراشد در محاربتہ او با اعراب و قاتل مشخص نیست.

۱۹۷ - تأدیب شیادان گیلانی و قتل سید محمد نام کہ خود را

نایب صاحب الزمان می نامد.

۱۹۸ - نزاع فدوی القاب با قواما محمد مستوفی الممالک و

محاسبات دفتر خانہ میمون .

۱۹۹ - متوفیات : ابوطالب میرزا برادر اعیانی نواب کامیاب در

قلعہ الموت، دلو محمد سلطان شمس الدین لو، مرتضی قلی خان کسگری

ولد امیرہ سیاوش، حکیم عنایة اللہ یزدی، قواما محمد مستوفی الممالک

در ۱۴ شہر رمضان المبارک «قواما چہ شد نام نیکش بماند».

تخاقوی ٹیل موافق سنہ ۱۰۳۰ سال پنجم ازقرن ثانی

۲۰۰ - آمدن جماعت بہ پایہ سریر اعلی : تختہ بیک از سفر روم

به اتفاق محمد آقا ایلچی، ملك ميرزا والی کیچ مکران و عوداو، عبدالرحیم خواجه ولد خواجه کلان ایلچی اوزبک، حبش خان ایلچی نظام شاه والی احمدانگر ولایت هند دکن.

۲۰۱ - توجه رایات جاه و جلال به تفرج آب کرنگ و بعد از آن

به خراسان و فرستادن محمد صالح بیک وزیر شیروان را به اتفاق پاینده میرزا نژد ندر محمد خان.

۲۰۲ - سلطنت سید منصور والی عربستان.

۲۰۳ - رفتن عساکر منصوره به جانب هر موز.

۲۰۴ - مکحول شد سلطان محمد میرزا.

۲۰۵ - عزل طالب خان از وزارت دیوان و نصب سلمان خان.

۲۰۶ - متوفیات: نواب شیخ المحققین بهاء العله والدين (اصل

در اینجا پاره شده).

ایت ئیل موافق سنه ۱۰۳۱ سال ششم از قرن ثانی

۲۰۷ - فتح قندهار به سعی شهریار کامکار و هر موز به سعی امام -

قلی خان و مراجعت از خراسان.

۲۰۸ - آمدن جماعت: ایلچی سلطان خرم ولد سلطان سلیم

یعنی زاهد بیک، ابراهیم خواجه اوزبک به اتفاق محمد صالح بیک،

میرزا فصیحی شاعر از خراسان، اسفندیار ولد عرب محمد خان والی

خوارزم، یوسف خان بیکلریگی شیروان و سایر امراء.

- ۲۰۹ - قتل سلطان عثمان خواندگار روم به سعی ینکچریان و سلطنت سلطان مصطفی مرتبه ثانی .
- ۲۱۰ - توسیع شوارع مازندران به سعی فرمان فرمای ایران و توران .
- ۲۱۱ - متوفیات : خواجه محمدرضای فدوی القاب، محمد صالح بیک وزیر سابق شیروان رحمه الله .

قنگوزئیل موافق سنه ۱۰۳۲ سال هفتم از قرن ثانی

- ۲۱۲ - آمدن زینل بیک توشمال باشی از رسالت هندوستان، آمدن مشارالیه، آمدن احمد پاشا سردار روم به این مرز و بوم.
- ۲۱۳ - فتح محال مذکوره : دارالسلام بغداد به سعی شهریار با عدل و داد و قلعه محمد لك تاریخ « تو کلت علی الله »، قلعه اخسقه به سرداری امیرگونه خان و تفویض ایالت آن به سلیم خان شمس الدین لو .
- ۲۱۴ - رفتن ابراهیم به جانب بلخ.
- ۲۱۵ - متوفیات : شیخ المشایخ لطف الله جبل عاملی، جان آغا خانم، خواجه علی اکبر مستوفی خاصه، محراب خان، میر ابوالمعالی، میر جمال الدین کاشی، حکیم نورالدین طهرانی، میرزا عنایه الله المیری وزیر دارالعباده یزد .

سیچقان ٹیل موافق سنه ۱۰۳۳ مطابق سال هشتم از قرن ثانی

۲۱۶ - مراجعت رایات فیروزی آیات از جانب دارالسلام

بغداد .

۲۱۷ - آمدن به پایة سریر اعلی : از کیچ مکران، ندر میرزا

ایلچی نواب ندر محمدخان، ایلچی شاهین گرای خان پادشاه زاده تاتار،
میرافندی ایلچی محمد پاشا مشهور به ابازہ .

۲۱۸ - رفتن جماعت : آقا محمد ... به رسالت هندوستان،

قرچغای خان به گرجستان، زینل بیگ بیکدلی به عراق عرب .

۲۱۹ - تفویض ایالت و غیره به جماعت : ایالت عربستان حویزه

به سید محمد خان ولد سید مبارک خان، وزارت به نواب خلیفه سلطان
زیننده افسر وزارت، استیفاء بقایاء دیوان به میرزا معصوم .

۲۲۰ - علت و بلاء در الکاء آذربایجان خصوصاً در ارده پیل .

۲۲۱ - متوفیات : اسفندیار بیگ ، سلمان خان وزیر سابق

دیوان .

اودئیل موافق سنه ۱۰۳۴ مطابق سال نهم از قرن ثانی

۲۲۲ - طغیان و تمرد موراوگرچی علیه اللعنة وقتل امراء

۲۲۳ - محاربه عساکر منصوره با گرجیان به سرکردگی قورچی

باشی .

۲۲۴ - قتل شاه بنده خان در محاربه قزاق خان .

- ۲۲۵ - رفتن زمان بیک فاخر به محاربه شیرخان.
- ۲۲۶ - آمدن حافظ احمد پاشا سردار روم به عزم تسخیر بغداد.
- ۲۲۷ - تفویض صدارت کل به میرزا رفیع شهرستانی.
- ۲۲۸ - متوفیات : علی قلی بیک شاملود دیوان بیگی، میر رفیع الدین محمد اخلیفه صدر، گنج علی خان بیگلریگی قندهار، امیر یوسف خان بیگلریگی آذربایجان، حسن خان استاجلو حاکم همدان، میرام بیک یوزباشی ذوالقدر، علی بیک قزلو یوزباشی استاجلو، آقا قوام الدین لاریجانی.

بارسئیل موافق سنه ۱۰۳۵ مطابق سال دهم از قرن ثانی

- ۲۲۹ - معاودت حافظ احمد پاشا سردار روم از دارالسلام بغداد.
- ۲۳۰ - توجه رایات جاه و جلال به سلطانیه و از آنجا به مازندران جنت نشان.
- ۲۳۱ - تفویض تولیت حضرات عتبه عالیات به ساروسلطان.
- ۲۳۲ - ایالت کرمان به امیر خان [مری] سوکلن (۲).
- ۲۳۳ - متوفیات : طهماسب قلی خان ترخان، میرزا ابوطالب مشهدی رضوی.

توشقانئیل موافق سنه ۱۰۳۶ مطابق سال یازدهم از قرن ثانی

- ۲۳۴ - ایالت زینل بیک توشمال باشی.

۲۳۵ - نجات قزاق خان حاکم شیروان از حبس موراو و گرجیان بی‌ایمان .

۲۳۶ - فتح قلعه آخسقه مرتبهٔ ثانی .

۲۳۷ - التجاء ابازره شاه به درگاه جهان‌پناه

۲۳۸ - مخاصمهٔ موراو ملعون و طهمورث خان و شکست

موراو مطعون .

۲۳۹ - قتل چلبی بیک قورچی قاجار و طهماسب قلی سلطان شیبه

دملی (؟) و آقا جلال قصاب اصفهانی به دست رومیان بی‌ایمان .

۲۴۰ - مکحول شدن امام قلی میرزا .

۲۴۱ - توجه رایات جاه و جلال از سلطانیه به مازندران

بهشت نشان .

۲۴۲ - تفویض ایالت قراباغ به داودخان برادر امام قلی خان و عزل

محمد قلی خان حاکم آن مکان .

۲۴۳ - متوفیات : پادشاه کریم الطبع سلیم النفس شاه سلیم والی

هندوستان، ابراهیم عادل شاه والی بیجاپور و دابل، سلطان محمد قطب شاه

«جمله است روان خسروان تاریخ (؟)»، سید حسن کمونه، حکیم سیف الدین

مظفر کاشی، شاه رخ بیک وزیر قورچیان .

لوی نیل موافق سنهٔ ۱۰۳۷ مطابق سال دوازدهم از قرن ثانی

۲۴۴ - شرفیاب شدن شمس الدین خان قزاق لر به دست (؟) رومیان .

۲۴۵ - آمدن کوچک ابازره پاشا به درگاه گیتی پناه .

۲۴۶ - رفتن امام قلی خان و جماعت : امام قلی خان به جانب بصره، شیرخان افغان حاکم پوشنگک حدود قندهار.

۲۴۷ - ارتحال نواب کامیاب فردوس مکان رضوان آشیان در مازندران در شب پنجشنبه ۲۴ شهر جمیدی الاولی هنگام طلوع صبح رحمه الله.

۲۴۸ - متوفیات : یوسف سلطان حاکم کسکر گیلان، علی خان بیک ناظر دواب ولد الهی بیک، میر محمد رضا وزیر غلامان، حکیم شفائی اصفهانی.
۲۴۹ - هو. ارتحال نواب کامیاب سپهر رکاب نوباوه بوستان عدالت گل گلستان مروت دوحه بر و مند عصمت شجره طیبه شاه صفی دوازدهم [صفر ۱۰۵۲] یونت ئیل انارالله برهانه.

۲۵۰ - هو. ارتحال نواب علیه عالیه طاب ثراها

زینب بیگم آن... عصمت
پاک و سالم ازین جهان رفت

گردید به اصل خویش راجع
خورشید زمین به آسمان رفت

چون جنت بود آشیانش
مرغ روحش به آن مکان رفت

زد ناطقه دست بر سر خویش
کان عاقله خرد نشان رفت

زین ماتم سوخت بسکه جانها
دود دلها به کهکشان رفت

از نوحه این مصیبت صعب

خونابه چشم انس و جان رفت

در روضه شهید مقدس

با تخت روان ز اصفهان رفت

... تاریخ فوتش از صدق

... بر عقل نکته دان رفت

آهسته به گوش دل خرد گفت

بلقیس جهان به آن جهان رفت

نامهای کسان

ابوالمعالی وزیر غلامان (میر -)

۴۶ و ۵۴

ابوالمعصوم خان ۳۳

ابوالولی انجوسدر کل ۴۳

ابوسعید گورکان (سلطان -) ۱۷

۱۸ و ۱۹

ابوطالب مشهدی رضوی (میرزا -)

۵۶

ابوطالب میرزا برادر اعیانی نواب

کامیاب ۵۲

ابوطالب بیک برادر خانم بیک

اردوبادی مستوفی علی قلی خان ۳۴

آغاخانم ۱۱

آقامیرزای دولت آبادی مستوفی

شیراز ۴۱

ابازه شاه (کوچک -) ۵۷

ابراهیم (سلطان -) ۵

ابراهیم آقا ایلچی روم ۵۲

ابراهیم خلیفه ایلچی بلخ ۵ و

۱۰ و ۵۴

ابراهیم خواجه اوزبک ۵۳

ابراهیم عادل شاه والی بیجاپور ۵۷

ابراهیم همدانی (میرزا -) ۵۰

ابوالحمد خان شیبانی ۴۷

ابوالفتح اصفهانی (آقا -) ۴۷

اکبر غوریانی وزیر (جلال الدین -)

۴۷

اکراد ۴۲

اللهقلی بیک قورچی باشی ۴۷ و ۸

الله ویردی بیک بایبر دلویساوول

صحبت ۴۸

اللهویردی خان بیگلربیگی فارس

۴۲ و ۴۱ و ۳۸

الغ بیک میرزا ۲۰

القاص میرزا ۴ و ۳ و ۳۰

الوندخان ۴۱

الوند دیو ۴۰

الوند سلطان پسر یوسف میرزا

(میرزا -) ۲۸ و ۲

الهی بیک ۵۸

امامقلی خان قاجار بیگی

قرا باغ ۴۳ و ۵۲ و ۵۳ و ۵۷ و ۵۸

امامقلی میرزا ۵۷

امیدی (ملا -) ۲۱

امیرخان مریمی سوکلن (۴) ۵۶

امیرخان قراجلو ۳۴

امیرخان موسلو ۲۹ و ۳

اوزبکان، اوزبکیه ۳۰ و ۳۳ و ۳۵

۳۶ و ۳۹ و ۵۰

اولمه ۳

بابر ظهیر الدین ۱۸ و ۱۹ و ۲۰

ابونصر خوافی ۳۹

احمد آقا (شیخ -) ۴۳

احمد بن محمد خواندگار روم

(سلطان -) ۴۱ و ۴۵ و ۵۱

احمد پاشای سردار روم (حافظ -)

۱۲ و ۵۴ و ۵۶

ادهم خان ترجمان ۳۳

ارس خان ۴

ازون احمد ۴۲

اسفند یار بیک ۵۵

اسفندیار پسر عرب محمد خان والی

خوارزم ۵۳

اسکندر پاشا ۴

اسکندر خان پسر الوندخان والی

گرجستان ۴۱

اسلمس خان پسر شاهرخ خان

ثانی اغلی ذوالقدر سردار ۳۳

اسماعیل (شام -) ۲ و ۳ و ۲۳ و ۲۴

۲۶ و ۲۸ و ۲۹

اسماعیل میرزا ۴ و ۵ و ۶ و ۴۸

اعراب ۵۲

اغورلوی بیک ایوان بیگی ۱۴

افشار (طایفه -) ۳۸

اللهقلی بیک قورچی باشی ۴۲

اکارجه (گرجیان) ۴۳ و ۴۶

اکبر پادشاه هند ۴۳

باقی خان ۴۳ و ۴۶

بایزیدرومی (سلطان) ۲۰ و ۵

۲۱ و ۳۰

بایندر خان طالش ۲ و ۴ و ۳۶

بدر خان افشان برادر اسکندر خان

توبچی باشی ۳۳

بردی محمد خان ۳

بقمان خان برادر محمد بیک-

بیکدلی و حاکم دمدم ۴۵

بگرات خان ۵۲

بوداق خان چکنی ۳۴ و ۳۵

بوداق سلطان ۳۴

بهرام بیک یوزباشی ذوالقدر ۵۶

بهائی (شیخ) ۱ و ۱۰ و ۲۳ و

۵۳

بهرام میرزا ۳ و ۲۷ و ۳۷

بهزاد بیک وزیر کیلان ۱۴ و ۴۷

بهمن لاریجانی (ملک) ۳۴ و

۳۹

بیکتاش خان حاکم مرو ۴۵

بیکیه ۳۵ و ۳۶

پادریان فرنگه ۴۸

پادشاهان صفوی ۲

پاینده میرزا ایلچی اورنگ‌زیب

۱۰ و ۵۳

پیر قیب خان استاجلو ۳۳

تخته بیک ۵۲

تقلیدی (سر) ۲۲

تقی‌الدین محمد صدر (شاه) ۲۲

تکلو ۳

تکلو پاشا بیکلی بیگی وان ۵۰

تولی بیک ۳۵

تهماسب (شاه) ۱ و ۳ و ۲۰ و ۲۱

۲۴ و ۲۷ و ۲۹

تهماسب حسینی پسر شاه سلطان

حسین ۲۵

تهماسب خان ۲۶

تیمور گورکان (امیر) ۱۷

جامی ۸

جان آغا خانم ۵۴

جعفر پسر بهزاد بیک (میرزا) ۱۴

جنال اوغلی سردار روم ۷ و ۳۱ و

۳۴ و ۴۲

جلال قصاب اصفهانی (آقا) ۵۷

جلالی (جماعت) ۸

جلالیان روم ۴۵

جمال‌الدین کاشی (میر) ۵۴

جمشیدخان ۳۶

جوهر سلطان ۳

جها نگیر رستم‌داری (ملک) پسر

ملك سلطان محمد کجوری ۳۸ و ۳۹

چلبی بیک قورچی قاجار ۵۷

حاتم بیک اعتمادالدوله اردو بادی

- ۳۸ حمزه
حمزه جان پسر بایندر خان طالش
(امیر-) ۳۶
- ۲۶ حمزه صاحب قران
۶ حمزه میرزا
حیدر (سلطان-) ۲۷ و ۲
حیدر (شاه-) پسر شیخ صفی الدین
و پدر شاه اسماعیل ۲۳
حیدر سلطان بیگدلی شاملو ۵۱
حیدر میرزا ۳۸
خاتون آبادی علی نقی ۱
خان احمد خان پسر هلو خان کرد
۵۰
خان احمد خان کیلانی ۵ و ۳۶
۴۵ و
- ۹ خان تاتار
۷۷ خان عالم ایلچی هند ۹ و ۵۱ و ۵۲
۷۷ خان قزاق لر حاکم لوری ۴۷
۶۷ خان محمد ۲۹
۵۱ خجبه بیگ گرجی
۵۳ خرم پسر سلیم (سلطان-) ۵۳
۱۳ خسرو (درویش-) ۳۷
۱۳۵ خلفا سلطان ۴
- ۱۴ خلیفه سلطان اعتماد الدوله
۵۵ و
۵۱ و ۵۰ خلیل پاشا سردار روم
- ۲۴ و ۳۷ و ۴۵ و ۴۶
حاجی بیگ پسر حاجی محمد حسن
کیلانی ۱
حبش خان ایلچی نظام شاه والی
احمد انگی هند دکن ۱۰ و ۵۳
حسن بیگ غلام علی قلی خان و
وزیر تفنگچی تون ۱۳
حسن بیگ مورخ ۲۸ و ۲۹
حسن پادشاه ۱۹ و ۲۸
حسن پاشای وزیر ۹
حسن خان استاجلو حاکم همدان ۵۶
حسن کمونه (سید-) ۵۷
حسن میرزا پسر بهرام میرزا ۳۷
حسنای شهرستانی (جلال الدین-) ۴۲
- ۴۳
حسین (شاه-) ۱
حسین (شاه سلطان-) ۲۵
حسین خان شاملو حاکم هرات ۵۱
حسین خان مصاحب قاجار ۴۲
حسین خان (ابن-) ۵۰
حسین کیای چلاوی (میر-) ۲۹
حسین میرزا پای قرا (سلطان-) ۱۸ و ۲۲ و ۲۹
حسین فدوشنی (سلطان-) ۴۶
حسین وزیر دیوان اعلی (میرزا
شاه-) ۳۰

زینل بیک خان بیکدلی توشمال
 باشی والی ورسولهندوستان ۱۱
 ۵۱ و ۵۴ و ۵۵ و ۵۶
 ساروخان بیک یوزباشی قرامانلو
 ۱۳
 ساروسلطان متولی حضرات عقبه
 عالیات ۵۶
 اسکندر خان (نواب -) ۳۸۲
 سام میرزا ۳۰
 سلطانم ۵
 سلطان محمد میرزا ۳۴
 سلمان خان وزیر دیوان قزوین
 ۴۷ و ۵۳ و ۵۵
 سلمان خلیفه ۳۷
 سلیم (سلطان -) ۳۰
 سلیم خان اوزبک ۷
 سلیم خان شمس‌الدین لو ۵۴
 سلیم والی هندوستان (شاه -)
 ۱۶ و ۵۷
 سلیمان (شاه -) ۱۳ و ۲۷ و ۲۸
 سلیمان پسر شاه سلطان حسین
 (شاه -) ۲۵
 سلیمان رومی (سلطان -) ۱ و ۴
 و ۳۰
 سمایون خان ۴۶
 سیاوش (امیر -) ۵۲
 شاملو ۳

خندان پاشا ۴۹
 خواندگار روم ۴۰۳ و ۴۵ و ۳۵
 داودخان برادر امامقلی خان و
 والی قراباغ ۵۷
 داودخان پسر لوارصاب خان
 گرجی ۵
 دلو محمد سلطان محمد شمس
 الدین لو ۵۲
 دنکیز بیک گنگ ۴۸
 دورمیش ۳
 دولت یار خان سپاه منصور ۳۶
 دیدی فال مادر لوارصار ۴۶
 ذوالفقار خان قرامانلو ۳۸ و
 ۳۹ و ۴۵
 راشد (سید -) ۵۲
 رستم خان سپهسالار ایران ۱۳ و
 ۱۵ و ۱۶
 رضی شهرستانی اصفهانی صدر
 خاصه (میرزا -) ۳۳ و ۴۴ و ۵۱
 رفیع شهرستانی صدر (میرزا -) ۵۶
 رفیع‌الدین محمد اخلیفه صدر
 (میر -) ۵۶
 رومیان، رومیه (عثمانیها) ۱۲ و ۴۲
 زاهد بیک ایلچی سلطان خرم ۵۳
 زمان بیک ناظر ۵۶
 زینب بیگم دختر شاه صفی ۵۸
 و ۵۹

صفی قلی خان ۹	شانی (مولانا) - ۳۸
صفی میرزا (نواب شاه زاده -)	شاه بنده خان ۵۵
۴۹ و ۲۷ و ۲۵	شاه رخ بیک پسر گنج علی خان ۴۹
صلائی شهرستانی اصفهانی (میر)	شاه رخ بیک وزیر قورچیان ۵۷
جلال الدین - ۴۴	شاه رخ پادشاه ۲۰
سوقیان قراچه داغ ۴۹	شاه رخ سلطان خلفا ۳۳
ضیاء الدین کاشی ۳۹	شاه نظر بیک یساقچی باشی ۴۹
طالب خان اعتماد الدوله وزیر	شاه نظر خان حاکم مشهد ۵۱
دیوان ۸ و ۵۱ و ۵۳	شاه ویردی خان لر ۳۹ و ۷
طهماسب = تهماسب	شاه ویردی خان خلیفه انصار ۳۶
طهماسب قلی بیک شاملو قورچی	شاهی بیک خان اوزبک آدی بهادر
شیمشی ۴۹	۳۹ و ۳
طهماسب قلی خان ترخان ۵۶	شاهین گرای خان پادشاه زاده
طهماسب قلی سلطان شیره دملی (۴)	تاتار ۵۵
۵۷	شفائی اصفهانی (حکیم) - ۵۸
طهمورت خان گرجی ۴۳ و ۴۸ و	شکرای شیرازی (میرزا) - ۱۴
۴۹ و ۵۰ و ۵۷	سروان شاه، شیروان شاه ۲ و
عباس (شاه) - ۱ و ۶ و ۱۲ و ۲۵ و ۳۰	۲۴ و ۱۹
۳۳ و ۳۷ و ۳۹ و ۴۰ تا ۴۲ و ۴۴ و ۴۶	شمس الدین خان قزاق لر ۵۷
۵۳ و ۵۴ و ۵۸	شبادان گیلانی ۵۲
عباس دوم (شاه) - ۱۳ و ۲۵ و ۳۱	شیرخان افغان ۴ و ۵۶ و ۵۸
عبدالامین خان ۴۰	سارم کرد ۲۹
عبدالرحیم خواجه اوزبک زیب ۱۰	صایبا (میرزا) - ۱۴
عبدالرحیم خواجه پسر خواجه	صفی (شاه) - ۱۲ و ۲۵ و ۲۷ و
کلان ایلچی اوزبک ۵۳	۵۸ و ۳۱
عبدالله شوشتری مجتهد ۴۷	صفی الدین (شیخ) - ۴۲
عبدالله خان اوزبک ۴ تا ۷ و ۳۷ و ۴۰	

الممالك (آقا-) ۳۹
 علی قلی خان بیک شاملو دیوان
 بیکی سپهسالار حاکم هرات ۱۳۰۸
 و ۳۴۰ و ۳۹۰ و ۴۹۰ و ۵۶۰
 علی قلی سلطان مهر دار ۳۳
 علی میرزا (نواب سلطان-) پسر
 سلطان حیدر ۴۸ و ۲۷
 عماد خوشنویس (میر-) ۴۹
 عنایة الله مالگیری وزیر یزد
 (میرزا-) ۵۴
 عنایة الله یزدی (حکیم-) ۵۲
 عیسی خان پسر الوند خان گرجی
 ۳۱ و ۵
 عیسی خان قورچی باشی ۴۷ و ۸
 عیسی صدر یعقوب پادشاه (قاضی-)
 ۲۲
 غازان خان ۱۶ و ۱۸
 غازی خان ۸
 غازی گرای خان پسر دولت گرای
 خان تاتار ۴۵
 فتاح مین باشی اصفهانی (میر-)
 ۵۰
 فخر النساء بیگم ۶
 فدوی القاب ۵۲
 فرخ بسار ۲۸
 فرهاد پاشا ۳۴

عبداللطیف پسر الخ بیک ۲۱
 عبدالؤمن خان ۳۵ و ۷ تا ۳۸ و
 ۴۰
 عبیدخان ۳
 عثمان خواندگار روم (سلطان) ۱۰
 عثمان پسر سلطان احمد خواندگار
 روم (سلطان-) ۵۱ و ۵۴
 عثمانیان ۲
 عرب محمدخان ۵۳
 عزیز بیک بوزجلو ۲۹
 علاءالدوله ذوالقدر حاکم قرامان
 ۳۰ و ۲۹
 علی اکبر مستوفی خاصه (خواجه-) ۵۴
 علی اکبر ورزنده (خواجه-) ۴۷
 علی پادشاه (سلطان-) ۲۸
 علی بیک جارجی باشی (ملک-) ۴۹
 علی بیک قزلباشی استاجلو
 ۵۶
 علی پاشای روحی ۴۱ و ۷ و ۵۲
 علی خان بیک ناظر دواب پسر
 الهی بیک ۵۸
 علی خان کرایلی ۳۹
 علی خان کیلک ۳۷ و ۳۸
 علی سلطان اوزبک ۵
 علی شاه دولت آبادی مستوفی

فرهادخان قراملو ۳۳ و ۳۶ تا ۴۰
 فرهاد قورچی چرکسی ۴۹
 فصیحی شاعر (میرزا) ۵۳
 قیاض ۲
 فیض الله وزیر غلامان (میر) ۴۶
 قاسم ۹
 قاسم کاشی ۱۹ و ۲۱
 قاضی خان صدر رسول روم ۴۳ و ۴۶
 قاضی سلطان تربتی صدر ۵۱ و ۵۰
 قباد (امیر) ۳
 قباد خان کرد ۴۶
 قرچقاخان ۸ و ۹ و ۴۵ و ۵۵
 قزاق خان ۵۵ و ۵۷
 قزل باش ۲۴ و ۲۵ و ۳۵ و ۳۷ و ۳۲ و ۴۲ و ۵۰ و
 قلی بیگ میراخور (امیر) ۵۱
 قواماً حمدامستوفی الممالک ۲۳
 ۵۱ و ۵۲
 قوام الدین لاریجانی (آقا) ۵۶
 قورچی باشی ۱۲ و ۴ و ۵۵
 قورخمس خلفا حاکم همدان ۳۳
 ۳۴
 کابلی بیگم دختر محمد حکیم
 میرزا پسر محمد همایون پادشاه پسر

ظهرالدین محمد بابر ۴۸
 کاشی (قاسم) ۱۹ و ۲۱
 کارکیا سلطان حسن پسر درخان
 احمد ۳
 کستندیل خان ۴۲ و ۴۳
 کسرای خان پسر سمیون والی
 گرجستان کارتیل ۴۳
 گرجیان ۱۲ و ۵۴ و ۵۷
 گنج علی خان زیک بیگلربیگی
 قندهار ۴۸ و ۴۹ و ۵۶
 گونه خان سردار (امیر) ۵۴
 گیلانیان ۳۷
 لطف الله جبل عاملی (شیخ المشایخ) ۵۴
 لواریاب خان گرجی نبیره سمایون
 خان ۴۶ و ۴۸
 مبارک خان عرب والی عربستان
 (میرسید) ۴۷ و ۵۰ و ۵۱ و ۵۵
 محراب خان حاکم مرو ۴۵ و ۵۰ و ۵۴
 محسن بیگ پسر رستم خان ۱۳
 محمد (آقا) رسول هندوستان ۵۵
 محمد (سلطان) ۱۹
 محمد آقا ایلچی ۵۳
 محمد امین خان پسر جمشیدخان
 ۳۶

محمد اولجایتو (سلطان) ۱۶
 محمد باقر میرزا (شاهزاده) ۳۶
 محمد بن مراد (سلطان) ۴۱ و ۴۴
 محمد بیگ ناظر بیوتات و وزیر
 اعظم ۱۴
 محمد بیگ پسر خندان پاشا ۴۹
 محمد پاشای وزیر اعظم ۸ و ۵۴
 محمد پاشای سردار روم ۵۰
 محمد خان پسر سید مبارک خان
 (سید) والی عربستان ۵
 محمد خان والی خوارزم ۴۹
 محمد حسین کاشی (حاجی) ۱۳
 محمد خان بیگدلی ۴۵
 محمد خان سردار اوغلی ۲۳
 محمد خدا بنده (سلطان) ۲۴
 محمد رضا بیگ مشعل دار ۵۱
 محمد رضا فدوی القاب دودمان و
 وزیر آذربایجان (خواجه) ۴۴ و ۴۸ و ۵۴
 محمد رضا وزیر غلامان ۵۸
 محمد زمان سلطان بایندر ۴۵
 محمد سلطان بیات حاکم نیشابور
 ۴۶
 محمد شفیق میرزای عالمیان
 (میرزا) ۴۳ و ۵۵
 محمد صاحب الزمان (سید) ۵۲
 محمد صالح بیگ وزیر شیروان
 ۵۳ و ۵۴
 محمد قطب شاه (سلطان) ۵۷
 محمدقلی خان ولی قراباغ ۵۷
 محمد کجوری (ملک) ۳۸
 محمد کوه ۲۹
 محمد کهی (رئیس) ۲
 محمد معصوم خان مگری ۴۱
 محمد مؤمن (قاضی) ۴۶
 محمد میرزا (شاهزاده سلطان) ۳ و ۲۶ و ۲۹ و ۵۳
 محمد نصیر صاحب توجیه رستم
 خان ۱۵
 محمد واقعه نویس و وزیر غلامان
 (میرزا) ۱۳
 محمد وزیر دیوان ۱۳
 محمودی (شمردان) ۴۳
 مراد بن یعقوب بن حسن (سلطان) ۲۹
 مراد نبیره بایزید ۳۰
 مراد پاشا سردار روم ۸ و ۴۶
 مرتضی قلی خان کسگری پسر
 امیره سیاوش ۵۲
 مرشد قلی خان ۳۴ و ۳۶
 مریم سلطان بیگم دختر شاه تهمان
 همسر خان احمد گیلانی ۴۵

به ابازہ ۵۵	مصطفی (سلطان-) ۵۱ و ۵۴
میر جملہ ۴۸	مصطفی بیک حاکم لوری ۴۷
ناصر پسر سید مبارک عرب (سید-) ۵۱ و ۴۸	مظفر حسین خان ۵۰
نجم (شیخ-) ۴	مظفر کاشی (حکیم سیف الدین-) ۵۷
نجم (میر-) ۳۰	معز (قاضی-) ۴۶
نجم ثانی میر یارا احمد خوزانی ۲۴	معزای شیرازی مستوفی الممالک ۴۱ و ۴۲
ندر محمد خان (نواب -) ۵۳	معصوم مستوفی بقایای دیوان (میرزا-) ۵۵
۵۵ و	معصوم بیک رضوی ۵
ندر میرزا ایلچی ندر محمد خان ۵۵	معمائی ۱۹
نظام شاه ۱۰	ملک بیک وزیر قورجیان ۴۷
نور الدین طهرانی (حکیم-) ۵۴	ملک میرزا والی کیج و مکران ۵۳
نور محمد خان پسر ابوالحمد خان شیبانی ۳۴ و ۴۰ و ۴۵ و ۴۷	منتشا سطاق ۴
واهب (میرزا حسن-) ۳۱	منصور والی عربستان (سید-) ۵۳
ولی محمد خان ایلچی برادر باقی خان ۸ و ۴۶	منوچهر بیک ایشک آقاسی باشی سرکار خاصہ ۳۹ و ۴۱ و ۴۶
هلو خان کرد ۵۰	موراو ۱۲ و ۵۵ و ۵۷
همان پادشاه ۴ و ۱۸ و ۱۹ و ۲۰	مهدی قلی خان ایشک آقاسی باشی شاملو ۱۳ و ۱۴
همایون خان ۵	مهدی قلی خان حاکم شیراز ۳۳
یادگار علی سلطان طالش ۹ و ۴۵	مهدی قلی خان بیک شاملو میراخور ۳۷ و ۳۸
۵۲ و	میر افندی ایلچی محمد پاشا مشهور
یادگار محمدیہ (میرزا-) ۱۹	
یار محمد میرزا ۴۰	
یتیم سلطان ۳۷	
یونس بیک پسر خندان پاشا ۴۹	

یوسف سلطان حاکم کسکر ۵۸
 یوسف خان مهرداد بیگلربیگی
 آذربایجان و والی شیروان (امر-)
 ۳۳ و ۴۵ و ۵۳ و ۵۶

یعقوب پادشاه ۱۹ و ۲۲
 یعقوب پسر ابراهیم ذوالقدر حاکم
 شیراز ۳۳ و ۳۵
 نیکچریان ۵۴

جایها

اصفهان ۲ و ۷ و ۸ تا ۱۳ و ۲۵ و
 ۲۷ و ۲۸ و ۳۵ و ۳۹ و ۴۵ و ۴۶ و
 ۴۸ تا ۵۲ و ۵۹

آخسقه ۵۴ و ۵۷
 آذربایجان ۳ و ۷ و ۸ و ۹ و ۲۸ و
 ۴۱ و ۴۲ و ۵۰ و ۵۵ و ۵۶

الله بلاغی میدان ۲۹
 الموت (قلعه-) ۱۳ و ۵۲
 اندخود ۴۱

آستارا ۲
 ابوشحنه یورت حوالی گنجه ۲۶
 ایبورد ۴۰

ایروان ۷ و ۸ و ۴۲ و ۴۳

احمد انکره‌ند دکن ۵۳

بادکوبه ۴۳

ارجان ۴

باشی آجوق ۴۱

اردبیل ۹ و ۴۳ و ۴۵

بحرین ۲ و ۴۱

اردوباد ۴۳

بخارا ۴۰

ارزروم ۸

بست زمین داور ۴۲

ارغند ۳۷

بصره ۵۸

آستاو (قلعه-) ۲۹

بغداد ۳ و ۱۱ و ۱۲ و ۴۱ و ۴۲

استرآباد ۳ و ۹ و ۴۰

۵۴ و ۵۵ و ۵۶

استنبول ۳۸ و ۴۸

بلخ ۷ و ۱۰ و ۴۰ و ۴۶ و ۵۴

اسفراین ۳۶ و ۳۸

بمپور ۴۸

اشرف ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۴

بن‌فهل ۴۸

اصطخر ۲۷ و ۲۸ و ۳۵

دائقی ۸
 دربند ۴۳
 دزقول ۴
 دکنی ۵۳
 دماوند ۹
 دمدم (قلعه) ۴۹ و ۴۵
 دورق ۵۲
 دهخوارقان ۱۶
 دیاربکر ۲۹
 ربع رشیدی ۴۶
 رستمدر ۴ و ۳۹
 روم ۳ و ۸ تا ۱۰ و ۳۰ و
 ۳۵ و ۳۶ و ۳۸ و ۳۹ و ۴۱ و ۴۲
 و ۴۵ و ۴۶ و ۵۰ و ۵۱ و ۵۴
 ۵۶ و ۵۷
 ری ۲۰
 سبزوار ۷
 سراب ۹
 سلطانیه ۳ و ۱۲
 سمرقند ۱۷
 سندان ۳۶
 سمنان ۹
 سنجاس ۳۶
 شردر ۲
 شهاخی ۸ و ۳۳ و ۴۴
 شوستر ۳۸

بیجاپور ۵۸
 پوشنگ ۵۸
 تاتار ۹
 تبرسران ۲
 تبریز ۲ و ۴ تا ۶ و ۸ و ۱۵ و ۲۸ و
 ۲۹ و ۳۱ و ۴۱ و ۴۲ و ۴۴ و ۴۶
 تربت ۵
 ترشیز ۳۷
 تفلیس ۵ و ۴۳
 تومانوس ۴۳
 تون ۱۳ و ۲۶
 جوزولی (کتل) ۹
 چالدران ۳۰
 حنیفه (حوالی) ۱۱
 حویزه ۵۵
 خبوشان ۳۴
 خراسان ۳ و ۶ و ۷ و ۲۹ و ۳۰ و ۳۵
 تا ۳۸ و ۴۰ و ۴۱ و ۵۳
 خسرو آباد ۳
 خطا ۱۸
 خوارزم ۳۷ و ۳۹ و ۵۳
 خوزستان ۳۷
 خوی ۴۲
 دابل ۵۷
 دامغان ۱۳

قلمه محمدلك ۵۴	شیراز ۲۸ و ۲۳ و ۷ و ۶ و ۲
قم ۲ و ۲۷ و ۲۸	تا ۴۱ و ۳۳ و ۳۰
قندهار ۳ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۱ و ۳۷ و ۴۲ و	سروان ۲ و ۳ تا ۵ و ۳۶ و
۵۳ و ۵۷	۴۴ و ۴۵ و ۵۳ و ۵۴ و ۵۷
قهقهه (قلمه -) ۵	طاهان ۴۶
کاخ ۴۱	طبرك ۳۵
کارتیل ۴۳	طیس ۲
کاردل ۴۶	طهران ۶
کجور ۲۸ و ۲۹	عتبات ۲۹
کربلا ۱۱	عراق عرب ۳ و ۲۹ و ۴۱
کرمان ۳۵ و ۵۶	۵۵ و ۵۶
کرنك ۱۲ و ۵۲ و ۵۳	عربستان ۳۷ و ۴۸ و ۵۰ و
کسکر ۵۸	۵۱ و ۵۳ و ۵۵
کوفور (بیلاق -) ۱۱	علی بلاغی (دام -) ۹
کوزی کرجستان ۴۹	علی شکر (قلم رو -) ۹ و ۴۲
کوه کیلویه ۳۸	فارس ۳۵ و ۴۱ و ۵۲
کبج ۴۸ و ۵۳ و ۵۵	فرح آباد ۸ و ۹ و ۴۶
کرجستان ۴ و ۷ و ۸ و ۴۱ و ۴۳	فرنك ۴۸
۴۸ و ۴۹ و ۵۵	فشکل دره دری ۱۸
گنجه ۷ و ۲۶ و ۳۴ و ۴۳	فیروزکوه ۹
گیلان ۲ و ۳ و ۷ و ۲۸ و ۳۶ تا ۳۸	قرا باغ ۳۴ و ۴۲ و ۴۳ و ۵۷
۴۷ و	قراچه داغ ۳۶ و ۴۹
لار ۴۱ و ۷	قرامان ۲۹
لرستان ۳۷	قزوین ۶ و ۹ و ۱۳ و ۳۷ و ۳۸
لوری (قلمه -) ۴۳	۴۷ و
مازندران ۸ و ۹ و ۱۲ و ۱۶ و ۳۸ و	قلمه اولاد ۳۹

نخجوان ۴ و ۲۸ و ۴۱ و ۴۲	۴۰ و ۵۱ و ۵۴ و ۵۶ تا ۵۸ - عملة
نقش جهان (بازار) ۷	ماوراءالنهر ۳۰
نهاوند ۳۴	مخران ۴۹
نیشابور ۴۶ و ۶	مرند ۴۲
وان ۴ و ۴۲ و ۵۰	مرو شاهيجان ۲۹ و ۴۰ و ۴۵
هرات ۳ و ۵ و ۱۰ و ۳۴ و ۵۱	مسجد جامع اصفهان ۴۶
هرموز ۵۳	مشهد ۵ و ۷ و ۸ و ۳۴ و ۳۵ و ۳۹
همدان ۳۴ و ۳۶ و ۵۶	۴۴ و ۴۷ و ۵۱ و ۵۹
هند و هندوستان ۹ تا ۱۱ و ۱۹ و	مکران ۴۸ و ۵۳ و ۵۵
۳۷ و ۳۹ و ۴۱ و ۴۹ و ۵۱ تا ۵۵ و ۵۷	مکه ۵
یزد ۲ و ۷ و ۳۹ و ۵۴	میانکال ۵۱
	نجف ۱۱

نام کتابها

جنک خاتون آبادی ۱

احسن النوارینخ ۲۸ و ۲۹

پاره‌های از حوادث

- ۱ - وصف سراپرده و خرگاه و اردوی و میهمانی تیمور در کال کل سمرقند در ۸۰۷ ص ۷
- ۲ - قراوانی دکانهای اردو بازاری درری در روزگار شاه رخ ص ۲۰
- ۳ - تخفیف مدد خرج آب کرنک در سال ۱۰۳۸ ص ۱۲
- ۴ - حواله توجیهات برای آوردن آب کرنک در ۱۰۵۲ ص ۵۲
- ۵ - تفرج شاه عباس و تماشای آب کرنک در ۱۰۳۰ ص ۵۳
- ۶ - تخفیف منع و ضبط ابریشم در ۱۰۳۸ ص ۱۳

- ۷ - احداث جمعی ممالک در ۱۰۲۴ ص ۴۹
- ۸ - رخصت قرق تنباکو در ۱۰۳۸ ص ۱۳
- ۹ - آشکار شدن ستاره دنباله‌دار در ۱۰۲۷ ص ۹ و ۵۱
- ۱۰ - زلزله تبریز در ۱۰۵۰ ص ۱۵
- ۱۱ - شکار میانکال در ۱۰۲۷ ص ۵۱
- ۱۲ - گشاده ساختن صحن آستان رضوی در ۱۰۲۱ ص ۴۷
- ۱۳ - شیوع طاعون در اصفهان در ۱۰۰۱ ص ۳۶
- ۱۴ - گشاده ساختن راهها یا توسیع شوارع مازندران در ۱۰۳۱ ص ۵۴
- ۱۵ - بخشودن مال و عشر سه ساله اصفهان در ۱۰۲۲ ص ۴۷
- ۱۶ - بخشودن مال و عشر یک ساله اصفهان در ۱۰۲۴ ص ۴۹
- ۱۷ - تخفیف مال و جهات ماه رمضان سال ۱۰۲۴ ص ۲۹
- ۱۸ - محاسبات دفترخانه همایون در ۱۰۲۹ ص ۵۲
- ۱۹ - تعیین مواجب و مرسومات عساکر به قید همه ساله بر ممالک در ۱۰۲۶ ص ۵۰
- ۲۰ - وقف همه اموال پادشاهی بر چهارده معصوم در ۱۰۱۶ ص ۴۴
- ۲۱ - دادن تولیت حضرات عقیبات به ساروق در ۱۰۳۵ ص ۵۶

تصحیحات

ص ۱۳ س ۹ : شماره ۱۰۰ شود ۱۲۰۰
 ص ۲۴ س ۳ و ۴ : شماره ۴، دوبار آمده و دومی باید شود ۵، و برقمهای بعدی هم یکی افزوده میشود.